

Kreisky upa na FPÖ-pomoč

Avstrijska notranjepolitična pokrajina se je po državnozbornih volitvah dne 1. marca docela spremenila. Medtem ko je po letu 1945 skozi več kot dvajset let vodil zvezni kancler iz vrst ÖVP koalicijsko vlado in v zadnji dobi celo vlado, ki je bila sestavljena iz samih pristašev Avstrijske ljudske stranke, bo zvezni kancler nove vlade prvič v avstrijski zgodovini socialist — in sicer dr. Bruno Kreisky. Ker pa socialistična stranka pri volitvah ni dosegla absolutne večine, je navezana na vladno ali parlamentarno koalicijo z eno izmed ostalih dveh strank.

Prvi dnevi po volitvah so ustvarili videz, kot da bi za socialiste prišel v poštev edino koalicijski pakt z ÖVP. To notranjepolitično odločitev so narekovala razna dejstva: FPÖ je že pred volitvami izjavila, da s socialisti skupno ni pripravljena vladata; socialistični strankin svet je dal kanclerjevemu kandidatu Kreiskemu mandat za pogajanja z ÖVP; končno pa je tudi zvezni predsednik Jonas, ki imenuje vladno, izrazil željo po veliki koaliciji.

Vladna pogajanja so se pričela. Vidno pa je, da so mnenja v vrstah Avstrijske ljudske stranke močno deljena. Vrste tistih, ki bi želeli videti svojo stranko v opoziciji, so še vedno strnjene in močne. Zanje velja predvsem argument, da ÖVP ne bi mogla soodgovarjati za vse ukrepe, ki bodo nujno ukrepi socialistično dominirane vlade. Tudi v Socialistični stranki pa so močne struje, ki bi videle raje malo koalicijo z FPÖ. Take težnje niso nove. Spomniti se je treba samo nekaj let nazaj, ko so svobodnjaki prejeli visoke denarne vsote na konto bodoče SPÖ-FPÖ-koalicije. Botroval je tem načrtom tedanji socialistični predsednik dr. Bruno Pittermann.

Vse kaže, da so te težnje v zadnjem tednu spet prišle na površje. Ugledni avstrijski dnevnik »Die Presse« namreč v svoji velikonočni številki poroča o intenzivnih kontaktih, ki so jih navezali socialisti v velikem tednu s predstavniki FPÖ. Ker je zaradi FPÖ-izjave z dne 16. januarja svobodnjakom zaprta pot do vladne koalicije, obstaja vedno še možnost takozvane parlamentarne koalicije. V tem primeru bi 5-članska svobodnjaška stranka v parlamentu nudila socialistom parlamentarno pomoč pri izglasovanju zakonov. Socialisti bi sicer sami vladali (manjšinski kabinet), bi pa bili primorani nuditi FPÖ močne koncesije. Take cene bi bile: reforma volilnega sistema (ki bi svobodnjakom omogočila več političnega vpliva), ugodna rešitev FPÖ-jevskih personalnih vprašanj in končno tretji predsednik v avstrijskem parlamentu iz vrst FPÖ-parlamentarcev, morda že leta 1972, ko bo šel prvi predsednik Waldbrunner v pokoj in prepustil svoje mesto sedanjemu tretjemu predsedniku Probstu. Kot kaže, so socialisti torej pripravljene plačati visoko politično ceno za parlamentarno koalicijo z FPÖ.

Zanimivo je pri vsem tem, da je prav socialistična predvolilna propaganda najbolj ognjevitno operirala s tezo, da se bodo »konservativci« po volitvah povezali z FPÖ. Za socialiste je vsekakor mikavno, da realizirajo star sen koalicije s svobodnjaki, pri čemer ima parlamentarna koalicija še to prednost, da bi ministrske stolčke zasledili sami socialisti in bi tako gledano tudi avstrijskemu sindikatu (Gewerkschaftsbund) morala postati misel take notranjepolitične konstelacije simpatična.

Dejstvo, da so koroški socialisti dobili iz zveznega strankinega foruma že takoj po volitvah namig, naj previdno ravnajo s koroškimi svobodnjaki v zvezi z novo situ-

Katastrofalen potres v Turčiji

Strahoten potres je prizadel v soboto ponoči področje Kuetagya v zahodni Turčiji. Glavno središče potresa je bilo pri mestecu Gedizu z deset tisoč prebivalci, ki je skoraj popolnoma porušeno. Močno so bile poškodovane tudi hiše v sosednjih vaseh in krajih. V noči od sobote na nedeljo se je vsa Turčija tresla, potresne sunke pa so zabeležili še celo v ponedeljek in torek. V Gedizu se je položaj še poslabšal, ker je pretrgana električna napeljava povzročila kratak stik in več požarov, ko so pričele goreti lesene hiše. Tudi zgradba gasilcev je bila porušena in so morali gasilce reševati njih tovariši.

Ob tako obupnem položaju je hudo težko ugovoriti številu smrtnih žrtev. Po govoricah, ki se širijo, je okoli 1000 do 2000 mrtvih in okrog pet tisoč ranjenih, ker je v torek ponovno prizadel potres isto področje. Po podatkih turškega gradbenega ministrstva je v Gedizu in sosednjih naselbinah skoraj sto tisoč prebivalcev brez strehe.

Carigrajska potresna postaja je od sobote ugotovila skupno 3000 in v noči na torek v 12 urah 300 novih potresov. Turški gradbeni minister, ki si je osebno ogle-

dal nekatere huje prizadete kraje, je izjavil, da požari, sneg in dež otežkočajo reševanje ter da z vsako minuto narašča število mrtvih. Dejal je, da je v stalni zvezi z ministrskim predsednikom Demirelom, kateremu poroča o položaju. Na celotnem potresnem ozemlju grozi nevarnost epidemij. Vse vodovodne naprave so porušene, voda je onesnažena in praktično ni nobenih higienskih naprav več.

Medtem pa je svet priskočil na pomoč nesrečnemu prebivalstvu: letala turške vojske, nemška zvezna vojska in mednarodni Rdeči križ brez odmora prevažajo hrano, zdravila, šotore, odeje v potresno področje Turčije.

Doslej je sledilo klicu pomagati težko prizadetim ljudem že enajst nacionalnih društev Rdečega križa, med njimi tudi avstrijsko. Do torka zvečer je prispelo v Turčijo blaga že za 4 milijone avstrijskih šilingov. Gospodarski in socialni svet OZN je obravnaval na seji potresno katastrofo v Turčiji. Grška, Sudan in Norveška so iznesli predlog za pomoč ponesrečencem. Glavni tajnik OZN U Tant pa je zagotovil turškemu veleposlaniku »vsvo potrebno pomoč«.

DDR, JOŽEF KOSTNER

krški škof v Celovcu

V Celovcu, velika noč 1970

Drage Korošice in dragi Korošci!

Dovolite mi, da se obračam na Vas, katoličane, v važni zadevi katoliške Cerkve na Koroškem. V času, ko se medsebojno ozko prepletajo ne samo usode poedincev, marveč tudi vseh ljudskih skupin, Vas ta korak gotovo ne bo presenetil.

V letu 1971 hočemo katoličani v deželi izvesti sinodo, katere se bodo poleg duhovnikov prvič udeležili tudi laiki. To zborovanje naj prikaže kar najbolj resnično sliko o položaju Cerkve in naj rodi jasno spoznanje njenih bistvenih in v našem času nujnih nalog, da bo Cerkev na Koroškem lažje služila blaginji skupnosti in poedincev.

Bila bi dragocena pomoč, če bi nam Vi hoteli dati odgovor na naslednja vprašanja:

1. Kakšen pomen ima po Vašem mnenju krščanska vera v našem času?
2. Katere posebne naloge ima danes katoliška Cerkev na Koroškem?
3. Katere spremembe v bogoslužju in pridigah, v dušnem pastirstvu in v službi ljudem bi Vi želeli?
4. V kakšnih okoliščinah in v katerih področjih bi bili Vi pripravljene sodelovati v primeru, da pripadate katoliški Cerkvi?

Bil bi Vam hvaležen, če bi se potrudili za razgovor o teh vprašanjih v krogu Vaše družine, Vaših prijateljev in znancev in če bi mi sporočili Vaš odgovor. (Postfach 2000, 9010 Klagenfurt.)

Prisrčno Vas prosim, da sodelujete pri tej možnosti sooblikovanja Cerkve.

Iskreno Vas pozdravljam
Vaš

+ Jožef

krški škof v Celovcu

acijo po deželnozbornih volitvah, je vsekakor značilno za to, da si želi Kreisky zagotoviti ali pa vsaj ne onemogočiti možnosti male koalicije z FPÖ.

Še vedno je nejasno, kakšna bo nova avstrijska vlada in na katere politične sile se bo mogla in morala opirati. Sigurno pa je eno: predvolilna zagotovila, da bodo

socialisti vladali sami ali pa z ÖVP, nikakor pa ne z FPÖ, so močno zvođenela. In sigurno je še tole: od manjšinskega kabineta, ki bi bil pri vseh parlamentarnih ukrepih odvisen od FPÖ, si koroški Slovenci ne moremo obetati nobenih zakonskih ukrepov, ki bi zahtevali parlamentarno večino — vsaj ne ukrepov v naš prid.

Vladna kriza v Italiji rešena

Po dolgotrajnih pogajanjih — uspelo ni niti Moru niti Fanfaniju — je končno Rumor predložil državnemu predsedniku seznam nove italijanske vlade, s čimer se je zaključila 48 dni trajajoča vladna kriza. Predsednik Saragat je sprejel na znanje novo vlado, ki je prisegla v soboto, parlamentu se je predstavila v torek, 7. aprila se bo predstavila senatu, nato pa še poslanski zbornici.

Nova štiristranska vlada, ki nadomestuje enobarvno krščansko demokratsko vlado, je sestavljena poleg predsednika vlade Rumorja, ki je predsedoval že prejšnji vladi, iz 16 ministrov krščanskih demokratov, šest socialistov, treh socialnih demokratov in enega republikanca.

Goulart obtožen zlorabe oblasti

Kot poročajo tuje agencije iz Brazilije, so strmoglavljenega brazilskega predsednika Joana Goularta obtožili zlorabe oblasti in ideoloških stranpoti, sodili pa mu bodo v odsotnosti. Državni javni tožilec Xavier Albuquerque je dejal, da je vlada sklenila soditi Goulartu, čeprav je v političnem pregnanstvu v Montevideu, kamor se je umaknil po vojaškem udaru leta 1964.

Tožilec je poudaril, da je Goulart zlorabljal položaj šefa države in zaposloval člane družine in prijatelje v raznih ministrstvih. Javni tožilec zahteva za bivšega predsednika od enega do pet let zapora. Vojaške oblasti so že prej napovedovale razpravo proti Goulartu, ki so mu odvzeli vse politične pravice za 10 let.

Leta 1969 200 milijard dolarjev za orožje

Na svetu so lani izdali za oborožitev rekordni znesek 200 milijard dolarjev. Ta podatek je objavljen v letnem poročilu ameriške agencije za nadzorstvo nad oborožitvijo in nazorozitev, ki podaja analizo o vojaških izdatkih v 120 državah.

Med drugim je v poročilu povedano, da so vojaški izdatki v zadnjih dveh letih naraščali nekoliko počasneje kakor v obdobju od 1964. do 1967. leta. Države, ki so članice NATO, so lani dale za vojsko in oborožitev 108 milijard dolarjev, kar je 54 odstotkov vojaških izdatkov na vsem svetu. Države varšavskega pakta pa so lani porabile 63 milijard dolarjev, to je 32 odstotkov vseh vojaških izdatkov na svetu.

Afro-azijske dežele za ostro obsodbo Rodezije

Na seji Varnostnega sveta Združenih narodov v New Yorku so razpravljali o problemu nove republike v Afriki - Rodezije, ki je nedavno pretrgala vse vezi z britansko krono (glej članek v prejšnji številki pod naslovom »Nova republika v Afriki«).

Najprej je britanski delegat predložil britansko resolucijo, da se prizna nova rodezijska republika. Resolucija pa je bila zavrnjena, ker ni dobila dvetretjinske večine. Večina članov je menila, da je treba podvzeti ostrejšo ukrepe proti salisberijskemu upornišskemu režimu Iana Smitha.

Zatem je bila predložena resolucija afroazijskih držav, ki obsoja Veliko Britanijo, da ni uporabila sile, da bi strmoglavila manjšinsko vlado belcev v Rodeziji in zahtevala raztegnitev zagotovil tudi na Južnoafriško unijo in na Portugalsko, ki podpirata Rodezijo. Ta resolucija je dobila več kot dvetretjinsko večino, ni pa bila sprejeta, ker sta se ZDA in Velika Britanija poslužili veta (pravica kake države, da lahko z ugovorom zavrne nevrščen sklep ali zakon).

OD TEDNA DO TEDNA

DVA SLOVENSKA ODBORNIKA V TRŽAŠKEM OBČINSKEM ODBORU

Pred kratkim je bil z glasovi levosredinske večine izvoljen za novega odbornika tržaškega občinskega odbora svetovalec Slovenske skupnosti dr. Rafko Dolhar. V vodstvu tržaške občine sta tako sedaj dva odbornika slovenske narodnosti, saj je že nekaj let v odboru tudi svetovalec na listi PSI Dušan Hreščak.

Novoizvoljeni odbornik je prevzel področje socialnega skrbstva. Hreščak pa v odboru odslej odgovarja za industrijske dejavnosti, med katerimi je še posebej pomembna mestna ustanova za vodo, plin in mestni promet ACEGAT.

Izvolitev prvega odbornika Slovenca Dušana Hreščaka pred nekaj leti so spremljali izbruhi nacionalne nestrpnosti in šovinizma. Sedanja izvolitev dr. Rafka Dolharja pa je potekala (razen nekaj osamljenih pozivov k obrambi italijanstva v Trstu) brez javnih protestnih demonstracij, kar kaže na spreminjanje ozračja v tem mestu.

PRED KONFERENCO SALT NE BO NOVE AVSTRIJSKE VLADE

Vse kaže, da Avstrija do 16. aprila še ne bo imela nove koalicijske vlade, ki ji bo predsedoval kot kancler dr. Bruno Kreisky. Želja predsednika Franza Jonasa, da bi sovjetske in ameriške strokovnjake, ki se

Na poti v Ljudsko republiko Mongolijo se je češkoslovaški državni predsednik Ludvik Svoboda ustavil za kratek čas tudi v Moskvi. Tu ga je pozdravil sovjetski predsednik Podgorni. Iz Mongolije bo Svoboda odpotoval na Japonsko, na svetovno razstavo v Osaki.

bodo 16. aprila začeli pogovarjati o načrtu za omejitve strateškega raketnega orožja pod imenom SALT, pozdravila že sestavljena vlada.

Tega dne bo namreč Ljudska stranka na pogajanjih s socialisti šele poročala strankinemu vodstvu o rezultatih in morebitnih doseženih sporazumih. Ljudska stranka je tudi imenovala po nepričakovano ostrem odporu kot novega zveznega načelnika stranke dr. Hermann Withalma, kajti dosedanji zvezni kancler in načelnik stranke dr. Josef Klaus bo na izrednem kongresu Avstrijske ljudske stranke, ki bo 22. maja letos, odstopil kot njen predsednik.

Sestalo pa se je tudi vodstvo Socialistične stranke in izbralo za novega načelnika stranke dr. Bruna Kreiskega, za namestnike pa poslanca dr. Bruna Pittermanna, Leopolda Gratzta in Alfreda Haberala.

TEPAVAC ODPOTOVAL V AZIJO

Jugoslovanski zunanji minister Mirko Tepavac je odpotoval z letalom na prijateljski in uradni obisk azijskih držav: v Burmo, Kambodžo, Singapur, Indonezijo in Indijo. V njegovem spremstvu so pomočnik državnega tajnika dr. Radivoje Uvalić, vodja kabineta Aleksander Demajo in pomočnik načelnika v državnem tajništvu Dušan Gaspari.

POGODBA MED JUGOSLAVIJO IN EVROPSKO GOSPODARSKO SKUPNOSTJO

Dne 19. marca so podpisali trgovinsko pogodbo med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Jugoslavijo. Pogodbo so podpisali belgijski zunanji minister in predsednik sveta EGS Pierre Harmel, minister Jugoslavije Tomo Granfil in predsednik evropske komisije Rey.

Harmel je po podpisu izjavil, da ne gre za preferencialni sporazum, ki je torej v skladu z duhom in določbami GATT. Dodal pa je, da gre za prvi sporazum, ki ga skupnost sprejema in da ga podpisujejo, ko je Jugoslavija v polnem zagonu gospodarskega napredka in trgovinske krepitve. EGS se zaveda, da pomaga bližnji in prijateljski državi, ki si skuša zagotoviti dostojno življenjsko raven ter zavzeti mesto, ki ji pripada med bližnjimi državami ter v odnosu do tretjega sveta.

Predsednik Rey pa je izjavil, da je pripravljen posredovati v mešani komisiji, da se pomaga Jugoslaviji, kolikor bi želela nekatera vprašanja poglobiti in je kot primer navedel tekstilno industrijo.

Granfil je izrazil zadovoljstvo jugoslovanske vlade in omenil pričakovanja Jugoslavije na ugodne posledice pogodbe.

NA FINSKEM PREOKRET NA DESNO

Pred kratkim so bile na Finskem politične volitve za 20 članov parlamenta, pri katerih je prišlo do pomembnega premika na desno.

Po neuradnih izidih bo sestava finskega parlamenta naslednja (v oklepaju prejšnje stanje):

- Socialedemokratska stranka 51 (55)
- Socialedemokratska zveza delavcev in majhnih kmetov (levi socialisti) 0 (6)
- Stranka centra 37 (50)
- Nacionalna koalicijska stranka (konzervativci) 37 (26)
- Kmečka stranka 18 (1)
- Stranska švedskega ljudstva 12 (12)
- Stranka liberalnega ljudstva 8 (8)
- Krščanska stranka 1 (0)

brez diskriminacije. 2. Nevmešavanje v zunanje odnose ene in druge države ter dokončna opustitev Hallsteinove doktrine (na podlagi katere je Bonn prekinil diplomatske odnose z vsemi državami, ki so priznale vzhodnoberlinsko vlado). 3. Prepoved uporabe sile v odnosih med obema Nemčijama na podlagi listine OZN ter nedotakljivost

V kamboškem glavnem mestu Pnom Penh vlada vojno stanje. Vladi vdane vojaške sile so zasedle najvažnejše točke in poslopja mesta, da bi tako preprečile zmešnjavo in protirevolucijo odstavljenega princa Sihanuka.

obstojećih meja obeh držav. 4. Vstop Vzhodne in Zahodne Nemčije v OZN. 5. Odpoved nabavi in razširitvi jedrskega orožja ter produkciji in ustvarjanju skladišč biološkega in kemičnega orožja. 6. Odprava vseh posledic druge svetovne vojne. 7. Odplačanje vseh dolgov Zvezne republike Vzhodni Nemčiji.

Brand pa je v odgovoru naštel šest načel, ki se jih misli držati bomska vlada: 1. Dolžnost, da se ohrani enotnost nemškega naroda. 2. Odprava diskriminacije, spoštovanje ozemeljske nedotakljivosti, obveza, da se vsi spori rešijo z miroljubnimi sredstvi ter spoštovanje recipročnih meja. 3. Opustitev poskusov, da bi s silo spremenili družbeni ustroj ene ali druge države. 4. Želja po širšem tehničnem sodelovanju. 5. Spoštovanje obstoječih pravic in odgovornosti štirih velesil v Nemčiji in do Berlina. 6. Obe strani bi morale podpreti prizadevanja štirih velesil za izboljšanje položaja v Berlinu in okrog tega mesta.

Edini sklep, ki sta ga dosegla oba državnik ob koncu srečanja, je bil, da se bosta spet sestala 21. maja v Kasslu v Zahodni Nemčiji.

KAMBODŽA, KRALJEVINA BREZ KRALJA

V prejšnji številki našega lista smo poročali, da so kamboški proameriški krogi s podporo parlamenta izvedli državni udar in odstavili princa Sihanuka v trenutku, ko se je nahajal v Moskvi.

Naj povemo nekaj dejstev o tej zanimivi jugovzhodno-azijski deželi.

Kamboška državna ureditev je zares svojevrstna. Kambodža je monarhija brez kralja. Ko je leta 1963 umrl kralj Norodom Suramarit, so na referendumu izbrali za njegovega naslednika princa Norodoma Sihanuka, toda ta se je odrekel prestolu in je od tedaj dalje opravljal dolžnost državnega poglavarja brez kraljevskih prerogativ.

Dežela meri 181.000 kvadratnih kilometrov, v njej živi 6 milijonov prebivalcev, ki so povečini Kmeri. Močno so zastopani tudi Vietnamci in Kitajci. Zakonodajno oblast ima narodna skupščina, ki jo volijo na splošnih volitvah vsaka štiri leta. Vlada, njenega predsednika imenuje kralj oziro-

ma državni poglavar, mora imeti zaupnico skupščine.

Kambodža ima dolgo zgodovino. Kraljevina Kmerov je obstajala že dolgo pred Kristusom. Leta 1863 je prišla pod francosko oblast, leta 1947 pa je dobila, čeprav kot francoski protektorat, prvo ustavo. Polno nacionalno neodvisnost je dosegla 9.

novembra leta 1953, po končani indokitski vojni. Velesile so ji na podlagi ženevskih sporazumov o Indokini leta 1954 priznale nevtralnost.

Princ Sihanuk je osrednja osebnost kamboškega boja za neodvisnost in za svojevrsten kamboški socializem. Večkrat je na tem vznemirljivem, vnetljivem območju zahteval, naj dosledno spoštujejo kamboško nevtralnost v duhu ženevskih sporazumov. Zunanjo politiko dežele pa je gradil na načelu recipročnosti. Kambodža bo prijateljica vsake dežele, ki bo dosledno spoštovala njeno neodvisnost in nevtralnost.

Kambodža je članica OZN od leta 1955 in je sodelovala na vseh sestankih neblokovskih kot ena najbolj aktivnih. Njeno gospodarstvo je še precej nerazvito. Več kot 50 odstotkov ozemlja pokrivajo gozdovi, zato je poglavitna panoga gozdarstvo. Dalje goje največ riža, koruze, popra, kavčuka, tobaka in bombaža. Dežela ima precej najdišč železa, industrija pa se razvija šele zadnjih nekaj let.

POLOŽAJ V LAOSU

O Laosu, državi v jugovzhodni Aziji, se zadnje tedne veliko piše, kajti tam divja državljanska vojska že leta. V laseh so si sile Patet Laa (komunistično usmerjene) in vladne čete nevtralistične vlade princa Suvana Fume. Na strani Patet Laa se vojskujejo tudi redne čete Severnega Vietnama. Komunistične sile so doslej zasedle okoli tri petine vsega ozemlja v Laosu, med njimi »Dolino vrčev« in važno ameriško oporišče Sam Tong, nekako 130 km severno od Vientiana (glavnega mesta Laosu).

Prav zaradi Laosa je nastala kriza v Kambodži (o Kambodži pišemo na drugem mestu, glej še članek v številki 12). Sedaj boji trenutno mirujejo, zato pa je diplomatska dejavnost toliko bolj aktivna. London je že odposlal vabila vsem podpisnicam ženevskega sporazuma iz leta 1962, ki jamči nevtralnost Laosa, naj povedo svoje mnenje v zvezi z možnostjo vzpostavitve miru na tem področju.

Sovjetska zveza, ki je z Veliko Britanijo sopedrednica ženevske konference o Laosu, je zavrnila predlog Velike Britanije o ponovnem sklicanju te konference. Leta 1962 so ženevski sporazum o Laosu podpisale Burma, Kambodža, Kanada, Kitajska, Severni Vietnam, Južni Vietnam, Francija, Indija, Poljska, Tajska, Sovjetska zveza, Velika Britanija, ZDA in Laos.

ŠPANSKI ZUNANJI MINISTER JE BIL V ZDA

Španski zunanji minister Lopez Bravo je zaključil obisk v Združenih državah Amerike in se vrnil v Madrid. Med obiskom se je minister sestel s predsednikom Nixonom in drugimi predstavniki ameriške vlade. Glavni rezultat obiska naj bi bil sporazum glede ameriških baz na španskem ozemlju, saj bo pogodba v tej zvezi med Španijo in ZDA zapadla letos septembra. Dokončnega dogovora pa še ni bilo, zato se bo Bravo vrnil aprila v Washington, medtem ko bo ameriški državni sekretar Rogers maja obiskal Španijo.

S kovanjem spominskega novca je podčrtala Zahodna Nemčija srečanje med Bonnom in Vzhodnim Berlinom. Na spominskem kovanju sta na sprednji strani vzhodnonemški predsednik Willi Stoph (desno) in zahodnonemški zvezni kancler Willi Brandt; na zadnji strani pa je napis: „Nemški pogovor v Erfurtu 19. 3. 1970“. Ti kovanci so iz zlata in srebra.

Ustoličevanje koroških vojvod in temelji ameriške demokracije

(Strokovne kritike o študiji dr. Jožeta Felicijana v Združenih državah)

Knjiga dr. Jožeta Felicijana »Razvoj kontraktualne teorije in ustoličevanje koroških vojvod« (»The Genesis of the Contractual Theory and the Installation of the Dukes of Carinthia«) je med zgodovinarji v Združenih državah zbudila niz pozitivnih in negativnih odmevov, ki jih velja navesti tukaj v priznanje avtorju in v spodbudo nam vsem.

Pisec tega tehtnega dela je profesor za srednjeveško zgodovino na St. John College v Clevelandu. V njem si je zastavil za cilj proučiti in dokazati vpliv tisočletnega slovenskega ustavnega obreda z Gosposvetkega polja na razvoj kontraktualne teorije, po kateri je vir in nosilec vse oblasti ljudstvo. Ljudstvo, ali če naj bomo konkretnje, določen narod, pa po svobodni odločitvi in s svobodnim dogovorom, kontraktom, to svojo osnovno pravico odstopa v izvajanje vladarju, katerega spozna za vrednega in sposobnega.

Nadaljnji avtorjev namen je bil dokazati, da je Thomas Jefferson, oče ustave Združenih držav, poznal in premišljal ta državopravni akt davne slovenske demokracije. Spričo tega je logično, da sta pravna vsebina in simbolika ustoličevanja nedvomno vplivala nanj, ko je pripravljaval Izjavo o neodvisnosti, magno charto bodoče ameriške republike in temelj njene ustave.

Strokovna kritika v Združenih državah dr. Felicijanu brez pridržkov priznava, da je pri svojem prizadevanju v bistvu uspel. Tudi mu nihče ne osporava upravičenosti sklepa o določenem vplivu prastarega slovenskega državopravnega izročila na oblikovanje Jeffersonove zgodovinsko-prelomne Izjave o neodvisnosti.

Med ocenami, prihajajočimi v poštev za navedbo, bi dal prvo mesto tisti, ki jo je za *The Catholic Historical Review* kot zadnjo v življenju napisal pokojni dr. Crane Brinton, dolgoletni profesor zgodovine na Harvardskem vseučilišču. Pokojnik je bil svetovni strokovnjak za zgodovino političnih filozofij. Poglavitna dela izpod njegovega peresa so: »Ideje in ljudje«, »Jakobinci«, »Desetletje revolucije: 1789–1799« in »Anatomija revolucije«. Brinton sodi takole:

Sad ljubezni

»Ta knjiga je očitno sad ljubezni. V njej g. Felicijan, Amerikanec slovenskega rodu, zasleduje tisto, kar imenuje kontraktualno teorijo v politični filozofiji, v sila starem slovenskem obredu, ohranjenem v raznih opisih, zlasti v tistem Pija II. (»De Europa«), in onem Jeana Bodina (»Six Livres de la République«). Jedro tega obreda je bilo ustoličenje novega koroškega vojvode... Obred je opravljal kmet, sedeč na marmornatem prestolu, potem ko je zbrano ljudstvo pritrdilo na vrsto vprašanj o moralnih in političnih vrlinah tistega, ki naj bi bil njegov bodoči vojvoda. Takšna slovesnost zatrdno očituje odkrito in obredno priznanje, da je zakoniti vladar sicer absoluten, toda vendarle podvržen »božji in naravni postavi!«... G. Felicijanu ni težko predočiti, da je ta slikovita slovenska ceremonija bila kaj dobro znana političnim filozofom, in po Bodinovi knjigi zares znana tudi Thomasu Jeffersonu. Ta slovenski obred je bil del zapletenega izročila... v skupku idej, ki so jih v osemnajstem stoletju skoraj povsem odtrgali od božjega elementa v »naravnem pravu«, a so potem le prešle v oblikovanje modernih zahodnih demokratičnih ustanov.«

»G. Felicijan,« končuje Brinton, »si je privoščil več stranskih posegov v zemljepis in zgodovino Koroške... Blizu glavnemu predmetu njegove razprave sta kratki poglavji »Demokracija: kontrakt in simbolika« ter »Kmečki knezi in stara slovenska družba«. V celoti je to zanimiva in koristna drobna knjiga...«

V rednem uredniškem komentarju o omembe vrednih dogodkih v Združenih državah piše *The American Ecclesiastical Review* pod naslovom

»Thomas Jefferson in slovenska demokracija«

»Dejstvo, da je Thomas Jefferson vedel za deželo, kjer je oblastniku pravico do vladanja v resnici podeljevalo ljudstvo, je

prikazano v študiji profesorja J. Felicijana s St. John Collegea v Clevelandu... Jefferson je imel in prebiral Jeanu Bodina »Republika«, ki pripoveduje, kako so slovenski kmetje s Koroškega spraševali tistega, ki naj bi postal njihov vojvoda, da bi dognali, če je sposoben. Slovesnost, ki jo je vodil kmet z dedno pravico predsedovanja na njej, je bila zunaj cerkve Gospe Svete pri Celovcu... Profesor Felicijan priobčuje faksimile tistih strani iz Bodina, kjer so zapisane Jeffersonove začetnice med zaznamki, ki kažejo na njegovo zanimanje za posamezne odstavke, posebno za tiste o prizorih z vojvodom.

Anthony J. Prosen, z vseameriške Katoliške univerze v Washingtonu, je napisal oceno za *Social Justice Review*, ki izhaja v St. Louisu, Missouri. V njej pravi, da je Felicijanova knjiga intelektualno prav tako presenetljiva kakor nedavna odkritja o pomenu zagonetk Stonehengea v Angliji. Zaradi tega ni čuda, da se je je s posebnim govorom v ameriški gornji zbornici spomnil tudi senator Lausche iz zvezne države Ohio.

Edinstveno demokratično obredje

Felicijan, nadaljuje ta kritik, v kristalnem slogu izpničuje svoje poznanje kon-

Bevkov „Tonček“ v češčini

»Albatros«, praška založba knjig za otroke in mladino, je izdala za Klub mladih bralcev kot svojo 3523. publikacijo prevod mladinske povesti Franceta Bevka »Tonček«. Ta prevod je izšel v knjigi z naslovom »Tonda«, pripravila pa sta ga Oton Berkopec in Mila Mellanova. Vzledno natisnjena knjiga vzbuja pozornost tudi z originalnimi ilustracijami češkega slikarja Kamila Lhotaka, medtem ko nam za natančnost in kvaliteto prevoda daje najboljšo poročilo dejstvo, da je glavnino dela opravil najboljši poznavalec slovenščine v Pragi, slovenski rojak Oton Berkopec, ki je tudi dosegel, da je Bevkov priljubljeni »Tonček« izšel v češki izdaji. To je hkrati novo prikupno priznanje pisatelju Bevku pred bližajočo se osemdesetletnico njegovega plodovitega življenja.

Novi češki prevod predstavlja pisatelja takole: »V slovenskem pisatelju Francu

UNESCO o razmerju med stroški za prosveto in vojsko

Če bi vsako sekundo dali na stran po en dolar (25 šil.), bi potrebovali 126.000 let, da bi zbrali toliko denarja, kolikor ga bodo leta 1980 porabili za oborožitev po vsem svetu. Tako je pokazal eden iz vrste nenavadnih računov, ki jih je pred kratkim opravila komisija Združenih narodov za prosveto, znanost in kulturo (UNESCO), da bi nazorneje prikazala naraščanje stroškov za oborožitev po svetu.

UNESCO pravi, da v svetu sedaj porabijo več denarja za vojaške zadeve kot kdaj prej v zgodovini, razen v najbolj kritičnih letih druge svetovne vojne. Na te stroške odpade 7 odstotkov vrednosti celotne svetovne proizvodnje; ti stroški so enaki celotnemu letnemu dohodku milijarde ljudi iz Latinske Amerike, Južne Azije ali Srednjega vzhoda. Na koncu je vsota, ki jo porabijo za oborožitev, za 40 odstotkov večja od tiste, ki je namenjena za prosveto.

Nadaljnje ocene UNESCO kažejo, da bi nastal, če bi dolarske kovance debeline 2,5 milimetra zlagali drug na drugega, več kot 16 milijonov kilometrov visok stolp, to je 30-krat večja razdalja, kot znaša oddalje-

Priprave za razstavo o Ressleru

V teh dneh se mudijo direktorji treh tujih muzejev, ki pripravljajo skupaj s Tehniškim muzejem Slovenije mednarodno razstavo o izumitelju J. Ressleru. Ing. Rolf Nidenhuemer zastopa Technisches Museum für Industrie und Gewerbe na Dunaju, dr. J. Kuba zastopa Tehnične muzeum v Pragi in prof. dr. Renato Mezzena, ki zastopa Museo Civico di Storia Naturale v Trstu. Razstava naj bi bila odprta še to jesen v Ljubljani, nato pa bo obiskala še Dunaj, Prago in Trst.

traktualne politične teorije, posvečene v ameriški Izjavi o neodvisnosti. Zgodovinske dokaze zanjo izvaja iz ustoličenja koroških vojvod, ki je simbolično poustvarjeno v inavguraciji predsednika Združenih držav. Še prijemljiveje pa se očituje v ameriških političnih dejavnostih, oblikovanih po tej kontraktualni teoriji, ki izpoveduje načelo o svobodnem in prostovoljnem prenosu oblasti od vladanih na vladarja. Zastopniki te teorije, zlasti Francoz Bodin, so vplivali na Thomasa Jeffersona, poglavitnega avtorja Izjave o neodvisnosti. V Jeffersonovem izvodu Bodinovi »Šestih knjig o Republiki« najdemo zaznamke, ki veljajo starodavnemu običaju ustoličenja vojvod slovenske Koroške. Bodin je podatke o tem ustoličenju našel v delih Eneja Silvija Piccolominija, tržaškega škofa in poznejšega papeža Pija II., ki se je sam udeležil obreda na Gosposvetkem polju in ki pravi, da je to demokratično obredje edinstveno med evropskimi narodi.

Po Prosenovi sodbi bo knjiga dr. Felicijana »prijetno in očarljivo berilo, saj daje naši Izjavi o neodvisnosti kar najgloblji smisel«.

Študija je izšla (v angleščini) pri Mohorjevi družbi v Celovcu, kjer se še dobi. Felicijanova knjiga navzlic svojim, recimo, epohalnim odkritjem in navzlic tehtnim priznanjem v svetovni strokovni kritiki še ni bila, vsaj kolikor je ta trenutek znano, deležna najmanjše omembe zgodovinarjev v Sloveniji.

Mirko Javornik (Washington)

Bevku spoznavamo umetnika zelo izrazitega literarnega značaja.

Njegovo zgodbo o majhnem slovenskem dečku Tončku, ki preživlja svoja najlepša deška leta v slovenskem mestu Gorici v času italijanske fašistične zasedbe, bomo prebrali od začetka do konca z resnično zavzetostjo, tako rekoč kar v eni sapi. To pa zaradi tega, ker more zares mojstrsko izmenjavati prisrčen humor z dramatično napetostjo, pa tudi zaradi nenavadnega mika, s katerim zna zajeti rahle odseve otroške duševnosti in ustvariti resnične like. Naše bralce bo ta povest zagrabila ne samo s svojim lepim stilom, z bogatimi in živo podanimi ljudskimi rečenicami in svežim pogovornim jezikom, ampak tudi zavoljo tega, ker se Tončkova narodna in socialna doživljanja ujema s položajem naših čeških otrok v dobi protektorata...«

nost med Zemljo in Luno. Proračun je pokazal, da znašajo povprečni letni stroški za enega vojaka 7800 dolarjev (195.000 šil.), povprečje za otroka iz velike družine milijarde ljudi, ki žive v nerazvitih krajih po svetu, pa znaša le 100 dolarjev (2500 šil.). Na manj razvite države odpade 72 odstotkov svetovnega prebivalstva, stroški za prosveto v teh krajih pa znašajo le 11 odstotkov vseh svetovnih izdatkov za izobraževanje.

To pa ni enotna slika za ves svet, ker nekatere države prispevajo več za prosveto kot za oborožitev. Na Japonskem znaša to razmerje štiri proti ena, v Kanadi dva proti ena. Tudi mnoge druge države — Belgija, Danska, Italija, Nizozemska, Norveška, Švedska, Švica in druge — porabijo manj za oborožitev kot za prosveto. UNESCO ugotavlja, da so vojaški stroški v manj razvitih državah več kot dvakrat večji od gospodarske pomoči, ki jo prejemo iz tujine.

Sloviti dirigent Herbert von Karajan je dirigiral pretekli teden v veliki dvorani Slavnostne hiše v Salzburgu Mozartov »Requiem«. Igrali so berlinski Filharmoniki, solisti so bili Helen Donath, Anna Reynolds, Werner Krenn in Karl Ridderbusch.

SLOVENCIMA doma in po svetu

Pet Levstikovih nagajencev

V petek, 20. marca, je založba Mladinska knjiga podelila v Ljubljani v Moderni galeriji že enaindvajsetič zapored (najstarejša takšna priznanja v Jugoslaviji) Levstikove nagrade svojim sodelavcem — piscem in ilustratorjem. Žirija za izvirna leposlovna dela (Franček Bohanec, Mitja Mejak, Jože Šmit) je prisodila nagradi Ivu Zormanu za delo »V tem mesecu se osipa mak« in Jožetu Snoju za »Barabakos in kosi«.

Žirija za izvirna poljudoznanstvena dela (dr. Anton Polenc, dr. Franček Jerman, Marjan Krušič) je izbrala za najboljšo delo s tega področja v lanskem letu »Po domovih naših pisateljev« izpod peresa Stanka Kotnika.

Likovna žirija (Špelca Copič, dr. Sergej Vrišer, Ivan Potrč) je dodelila nagradi Lidiji Osterc (za ilustracije »Laponskih pripovedi« in »Strašnega lovca Bumbuma« Toneta Pavčka ter »Očal tete Bajavaje« Ele Peroci) in Ivetu Šubicu (za ilustracije v »Lesniki« Toneta Kuntnerja v Mukerdjijevi »Mladosti v džungli«).

O dejavnosti Mladinske knjige v lanskem letu in še posebej o deležu slovenskih ustvarjalcev pri tem največ pove podatke, da je lani založba izdala 25 izvirnih poljudoznanstvenih del (12 avtorjev), izvirne ilustracije pa je prispevalo 21 ilustratorjev.

Mladinska knjiga je lani izdajala izvirne slovenske knjige v poprečni nakladi 6.600 izvodov, poleg tega je prišlo na knjižni trg še 75 ponatisov v skupni nakladi 850.000 izvodov, kar da skupno naklado 976.000 izvodov slovenske knjige v 1969. letu.

Poleg podelitve nagrad je založba v prostorih Moderne galerije pripravila še razstavo knjig in izvirnih ilustracij.

Uspeh umetnikov lahke glasbe

Pred kratkim je bil v Bernu mednarodni festival pevk in pevcev zabavne glasbe. Po trije solisti so nastopili iz vsake sodehajočih držav — Belgije, Bolgarije, Zahodne Nemčije, Anglije, Francije, Nizozemske, Italije, Jugoslavije, Avstrije, Poljske, Švice in Madžarske.

Jugoslavijo so zastopali Tereza Kesovija, Miro Ungar in Ljupka Dimitrovska. Poslušalce je posebno navdušila Tereza z novo priredbo melodije »Tvoj glas«, v nemškem prevodu »Vorbei, vorbei«. Poročilom o prvi nagradi za jugoslovansko ekipo je potrebno dodati, da sta vse pevce spremljala Plesni orkester RTV Ljubljana pod vodstvom Jožeta Privška in ansambel Mojmir Sepeta. Naš orkester uživa v Švici in vseh deželah, kjer je doslej gostoval, ugled prvovrstnega ansambla in tako se je izkazal tudi tokrat. Ze povabilo na tako ugledno mednarodno prireditev pomeni veliko priznanje orkestru in dirigentu Jožetu Privšku čestitamo!

Vest iz Združenih držav Amerike

V Chicagu je umrla ga. Marija Kastelic, dobra, verna slovenska žena. Pokojna je bila rojena na sveti večer leta 1888. V zakonu s Francem Kastelicem je imela osem otrok. Po vojni se je po sili razmer preselila z možem v Združene države Amerike. Najprej je živela v Lemontu. Ko pa je prišel za njima še sin Ciril z ženo, so se vsi preselili v Chicago. Tam so bili rojeni tudi številni vnuki. Ko so bili lani na oddihu ob jezeru Wisconsinu, je gospo Mairjo zadela možganska kap. Od tedaj se ni več opomogla.

Razstava mladih likovnikov

Do 15. aprila se lahko mladi, ki se ukvarjajo z likovno umetnostjo in bi radi sodelovali na likovni razstavi, ki jo organizira mestna konferenca Zveze mladine Slovenije Ljubljana, prijavijo za sodelovanje na naslov Festival Ljubljana, Trg Francoske revolucije 2. Razstava bo odprta 25. maja v Križankah. Posebna komisija bo ocenjevala dela in najboljša nagradila. Ta razstava bo uvod v mladinski teden v maju.

Mnenje bravcev

»HEJ, SLOVENC...«

V glasilu mariborskih študentov „Kadri“ je izšel 10. 3. 1970 članek pod naslovom „Hej, Slovenci...“ izpod peresa Dušana Zbašnika. Članek je tako zanimiv in aktualen, še posebno za nas koroške Slovence, da se nam zdi, da moramo naše bralce seznaniti z njegovo vsebino.

V navadi je, da smo si Slovenci sami sebi vzor, ko razmišljamo o lastnem in tujem sprejemanju enotnosti, racionalnosti in s tem uspešnosti. Koliko pa imamo pri tem dobronamernem netendencioznem utemeljevanju resnično prav, pa nam povedo dogodki, ki smo jim priča vsak dan in ki mnogokrat ne govore naši trditvi v prid. Besede pa so še vedno samo besede. Največkrat jih ne slišijo tisti, ki bi jih morali. Slovenci imamo toliko lepih pregovorov (v stilu »v slogi je moč«), pa se jih tako neradi spomnimo takrat, ko bi nam v praksi pokazali jasnejšo, odprtejšo pot, ko bi lahko s skupnimi močmi nekaj resnično dosegli, tako pa smo priča delovanju razcepljenih, krhkih in nemočnih grupic, ki se le zaletavajo ob nekaj, smisla tega pa ne dojemajo in so ga tudi nesposobni dojeti, ker vidijo le svoje ozke koristi.

V mislih imam, poleg neštevilnih drugih primerov, danes prav posebno aktualne volitve v deželni in državni zbor, ki so bile v Avstriji. Kot je bilo pričakovati, so se sile v predvolilni kampanji pošteno pomerile. Tako je vojna vihra zajela tudi Slovence, ki sta jih zgodovinska nujna in pa prsti grabežljivega in neupravičenega plebiscita odtrgala od rodnega, slovenskega narodnostnega telesa in ki sedaj životarijo, upam pa si trditi, da umirajo, v sosednji Avstriji. Konvencije in dogovori med obema vladama so vsaj teoretično zagotovili minimalne pravice Slovencev v Avstriji. K uresničevanju teh teženj naj bi pripomogli največ vladi obeh dežel, predvsem pa SR Slovenija in koroški Slovenci na ta način, da bi svojo nacionalno zavest, svojo pripadnost Sloveniji in svojo enotnost izpovedali in dokazovali povsod, kjerkoli bi živeli in delovali. Na žalost smo tukaj doživeli krepko razočaranje. Nihče izmed soudeležencev ni pokazal tistega razpoloženja in tiste akcije, ki smo jo pričakovali. Splet vzrokov in težav, ki so to povzročile, je zelo slikovit. Mahinacije v deželni vladi, vpliv avstrijskih nacionalistov, desničarske in skrajno levičarske sile, pa tudi »rahlo« preplehko delovanje naših družbenopolitičnih skupnosti in društev, ki naj bi utrjevala prijateljstvo in vezi s koroškimi Slovenci. Seveda so bili nameni in pa delo tako kontradiktorni, da se je postavilo vprašanje, čemu so ta društva potrebna. No, kakorkoli, enotnosti pri Slovencih v zamejstvu nismo dosegli. Zakaj? To je vprašanje, ki terja temeljit odgovor. Vzroki, ki so važni, pa vendarle potemniijo ob posledicah.

Prebirali smo lahko slovenske liste, ki izhajajo v Celovcu in naj bi imeli vodilno vlogo pri orientiranju narodnostnega življenja Slovencev v Avstriji. Politični moment, v katerem ta glasila niso mogla ostati neprizadeta in niso mogla stoično prenašati družbenopolitičnega dogajanja, so zagotovo deželnozborske in državnozoborske volitve. In tedaj smo bili priča dogodku, ki je pomenil postavljanje narodovih koristi v drugi plan, poudarjal pa je razredni družbi lastno strankarsko bitko. Ko sem spregovoril o slovenskih listih v Avstriji sem mislil na »Slovenski vestnik« in na »Naš tednik«. Obe strani imata verjetno isti cilj, vsaj na papirju, zagotoviti slovenski narodnostni manjšini čim več res oprijemljivih pravic. Toda kam vodi njih razmišljanje? Slovenski vestnik se očitno boji premika na desno, ki bi ga povzročila morebitna zmaga ÖVP. Ta stranka do sedaj ni imela za težnje naših ljudi nikakršnega razumevanja. Prav zaradi tega pravi v uvodniku »Slovenski vestnik« takole: »Ali bomo okrepili tiste avstrijske sile v deželi in državi, ki se zavzemajo za mirno sožitje v deželi in preko njenih meja, ali pa bomo dali podporo onim nacionalističnim plaštem, ki še vedno in zlasti v letošnjem letu uporabljajo stara gesla in stare metode proti naši narodnostni skupnosti.« Tukaj je dilema. Razlika med obema najmočnejšima strankama, socialistično stranko Avstrije in ÖVP, je očitna. Toda tisto, kar Slovenski vestnik v dokajšnji meri objektivno hvali in tisto, kar pri nasprotnikih

Občni zbor slovenskih študentov na Dunaju

V petek, 13. marca tega leta, se je zadovoljivo število dunajskih slovenskih študentov udeležilo rednega občnega zbora KSS (Kluba slovenskih študentov). Glavne točke večera so bila poročila odbornikov. Člani so pokazali kritičnost in so želeli izčrpne informacije.

Predsednik Augustin Malle, ki je že 5 semestrov vodil Klub, je podal poročilo o delovanju v pretekli periodi. Dotaknil se je tudi notranjih težkoč, ki jih je povzročila situacija, v kateri se Klub trenutno nahaja — nima še urejenih prostorov. Malle je dejal, da je bilo po enoletnem prizadevanju mogoče rešiti finančni problem in da bo Klub v stanu, če bodo prilike ugodne, rešiti to najvažnejše vprašanje do konca junija. Prostori bodo omogočali tesnejše zveze med člani in plodnejše delovanje na zunaj.

Augustin Brumnik je podal kratko tajniško poročilo. Poročal je o sejah in sestankih, katerih je bilo v preteklem letu deset oziroma 23 in ki so se bavili tako s koroškimi slovenskimi kot tudi mednarodnimi problemi. Po poročilu blagajnika T. Domeja, živahni diskusiji in razrešenici, so sledile volitve novega vodstva. Izvoljena sta bila kolega Augustin Brumnik in kolega Štefan Pinter. Novi predsednik se je zahvalil za zaupnico. V odbor so bili sprejeti: kot podpredsednik Štefan Oraže, kot drugi tajnik Vinko Wieser, kot finančni referent Jože Mikl, kulturni referat je sprejel Mirko Messner in časnikarski referent je postal Teodor Domej.

† Boštjan Zikulnig

»Imeli smo radi Burgarjevega ateja,« je dejal župnik Škof v nagrobnem govoru pred odprtim grobom Boštjana Zikulniga, pd. Burgarjevega očeta iz Šmartina pri Velikovcu. In to smo občutili vsi, ki smo ga na veliki četrtki spremljali na njegovi zadnji poti k farni cerkvi sv. Štefana. Domači zemlji smo izročali telo moža, ki ga je v njegovi dobroti in preproščini ljubil vsakdo, kdor ga je poznal.

Burgarjev oče je dosegel enainosemdeset let. Rodom iz Špajžerjeve družine v Šmartinu se je v mladosti šolal za kmetagospodarja, se poročil s Frančiško Gril, sestro našega medvojnega rojaka-korenine Antona Grila, pd. Jegarta na Plaznici in skupno z njo ustanovil Burgarjev dom, ki slovi danes kot ena najnaprednejših kmetij v velikovski okolici. Imela sta v zakonu deset otrok. Od teh jih živi še pet — štirje sinovi so v prostih poklicih, hčerka Pavla gospodinji pri Rožarju v Galiciji. V svoji starosti sta še doživela, da cveti na njuni domačiji mlado življenje iz zakona sedanega posestnika Karla in njegove pridne žene Marte, ki se je primožila na dom iz Rikarje vasi. V zadnjih letih je oče Boštjan bolehal, na cvetni terek pa je, spreviden s tolažili Cerkve, odšel k svojemu nebeskemu Gospodarju.

Izredno število pogrebcev, posebno mož, se je zbralo na dan pogreba pri Burgarju. Domači pevci so po prvem obredu, ki sta ga opravila domači župnik Škof in ravnatelj dr. P. Zablatnik, zapeli v slovo »Vigred se povrne«, nato se je razvil dolg spreved na štefiansko pokopališče. Po pogrebnem

Zadnja pot Brežnikovega očeta Janeza Kumerja

Na cvetno soboto se je raznesla vest, da je v bolnici pri elizabetinkah umrl Brežnikov oče Janez Kumer. Vsa leta svojega življenja je bil zdrav in ni rabil zdravnika, a naenkrat so se pojavile srčne težave, katerim je nenadoma podlegel.

Rajni oče se je rodil v Črčejevi družini na Blatu, hodil v šolo v Šmihel in Pliberk in se usposobil za kmeta. Kot mladenič se je udeleževal pri slovenski prosveti. Bil je tamburaš pri Zilanovem zboru, pogosto je nastopil kot igralec na odru. Kmetijsko šolo je z odliko zaključil v Sv. Juriju ob južni železnici in nato praktical pri znamenit ing. Noetzlju v Libelcih.

Pri Brežniku na Bregéh so ostareli starši

graja, se diametralno sprevrže v sestavkih in politični orientaciji Našega tednika. Naš tednik je poln hvale, ko govori o obdobju, ko sta vladali Avstrijski obe veliki stranki — SPÖ in ÖVP: Avstrija se je dvignila iz ruševin, prestala številne politične-gospodarske krize in dosegla zavirljiv ugled v Evropi. Govori tudi o ukrepih, ki jih je kasneje vladajoča stranka storila v slovensko dobrobit in zaključuje z besedami: »Če trezno presodimo razmere v državi in v dobri veri in zaupanju na dane besede, se bomo na volitvah odločili za ÖVP.«

Jasno je, da obe stranki, ki imata največ možnosti na volitvah, ne bosta storili enakih ukrepov naši manjšini v prid ali pa v škodo. Jasno je tudi, da Slovenci na Koroškem še zdaleč niso enotni. Jasno je tudi, da na tak način ne morejo pričakovati uspehov. Nekdo pa zna to dobro izkoristiti...

opravilu v cerkvi in obredih na grobu se je poslovil od rajnega najprej domači župnik v imenu farne družine. Vovbrski župan ek. sv. Glantschnig se je ob grobu zahvalil Burgarjevemu očetu kot vzornemu kmetu, ki se je zavedal, da mora ob skrbi za kmetijo tudi posvečati skrb izobrazbi in šolanju svojih otrok.

Sin Gustl je končal študij na graški fakulteti, sin Cenc študij medicine na graški univerzi, sin Tonej je pri pošti v službi, sin Franc pa se je obvezal za službo v vojski, hčerka Pavla pa oskrbuje z možem Foltom Rožarjevo kmetijo v Galiciji.

V imenu Narodnega sveta koroških Slovencev se je od Burgarjevega očeta poslovil g. dr. J. Tischler in mu izrekel trojno zahvalo. Najprej za vzor, ki ga je dajal družini in sosedom kot vzoren kmet, drugič da se je dejansko zavedal in tudi javno izpričeval, da je prazno delo brez žegna božjega in ne nazadnje, da je Burgarjev atej dajal čast in prostor slovenski besedi v družini in javnosti.

Domači zbor je zapel žalostinko »Nad zvezdami« v nemškem jeziku, nakar je zemlja sprejela, kar je bilo na rajnem očetu telesnega, duša vernega očeta — katerega vzornost je poudaril domači župnik še prav posebej — pa biva pri Očetu.

Zaostali Burgarjevi materi in vsej Zikulnigovi družini izrekamo po tej poti naše najiskrenejše sožalje! Rajnega očeta pa bomo ohranili v dobrem spominu kot odličnega rojaka, ki je iskreno ljubil svojo zemljo, svoj narod in sveto Cerkev.

rabili moško gospodarsko moč. Tako se je zgodilo, da sta se vzela hčerka Lidija in mladi kmet Janez. Zvezal ju je leta 1939 ženinov ujec župnik Vauti v Selah.

Po poroki je mladi mož krepko zagrabil za delo. Že prvo leto so postavili nov hlev in gospodarsko poslopje. Vpeljali so napreden način gospodarjenja. Leta 1941 je moral Janez k vojakom, kjer je vozil s tovornjakom in prišel na Poljskem v rusko vojno ujetništvo. Bil je že postavljen ob zid, a sta ga slovenski vzklik in prošnja rešila ustrelitve. Poleti 1945 so ga kot Slovenca izpustili domov.

Po vojni je nadaljeval prekinjeno obnovo kmetije. Bil je eden med prvimi, ki si je kupil traktor. Postaviti je moral troje ostrušij: na pogoreli hlev, na nove svinjake in na lopo za vozila. Po onemoglosti ženinih staršev sta mu poleg žene pomagala sinova Anzej in Lekšej. Največjo srečo v družini je doživel na dan poroke starejšega sina Anzeja pri Sv. Luciji. Ta si je našel pridno in pošteno nevesto pri Pušniku v Dobu. Nato je oče pomagal tudi Lekšju zgraditi hišo in si ustvariti družino z nevesto iz ugledne Skijasove družine z Blata.

Rajnemu Brežnikovemu očetu je bilo važno dobro sosedsvo. Še posebno so se mu ob pogrebu zahvalili mali kmetje, da jim je rad in pogosto pomagal z vprego in delom na polju. Imel je vedno skrb za vaško vodno kolo, ki potiska pitno vodo od Drave na Brege. Prizadeval pa si je, da bi dobili v vas vodovod iz Pliberka in pa da bi se vaška pot od Doba dol asfaltirala. Za oboje tečejo priprave, a oče tega ni več dočakal.

Njegovega pogreba se je udeležilo veli-

Pliberška mladina vabi na komedijo
A. E. Greidanusa

HODL de BODL

ki bo v soboto, dne 4. aprila 1970,
ob 20. uri v kulturnem domu v
LOČAH ob Baškem jezeru.
Pred igro bodo peli »Baški fantje«
pod vodstvom Šimeja Triebniga.
Prisrčno vabljeni

V A B I L O

Slovensko prosvetno društvo »Danica« v
Št. Vidu v Podjuni vljudno vabi ljubitelje
odrske umetnosti na veseloigro Branislava
Nušiča

ŽALUJOČI OSTALI

s katero bodo v soboto, 4. aprila 1970, ob
20. uri gostovali igralci Delavsko prosvet-
nega društva z Jezerskega.

Društveni odbor

ko ljudi. Ganljivo je bilo, da so mu pozvali zvonovi najprej pri Sv. Luciji, nato v Dobu, potem s Humca in nončeveški. Pokopali so ga mestni župnik ob asistenci g. dekana Srienca, selskega župnika Vautija in kaplana Stickerja. Žvabeški gospod pa je poslal zahvalo dobrotniku cerkve pri Sv. Luciji.

Naj dobri krščanski in slovenski oče počiva v miru in naj najde posnemalcev med mladimi! Zaostalim izrekamo naše iskreno sožalje!

ST. RUPERT PRI VELIKOVCU

Kdo ni poznal Pušnikove Micke iz Klopc v šentrupertski fari? Vedno si jo lahko videl veselo nasmejano, čeprav ji ni šlo vse tako kakor bi si želela. Zadnji čas jo je napadala zavrata bolezen, katere se ni mogla odkrižati. Vendar je ostala vedno vedra in zadovoljna. In kako to? Saj poznate četrto božjo zapoved, ki obljublja otrokom, ki bodo spoštovali svoje starše, srečno in dolgo življenje. In Micka je bila deležna tega blagoslova vsaj prvega dela, dolgo njeno življenje na tej zemlji ni bilo, saj je umrla komaj 57 let stara. Gotovo pa se njeno zadovoljno življenje nadaljuje na onem svetu, kot nas vera uči, da se življenje po smrti ne uniči, ampak samo spreminja in nadaljuje.

Lahko bi šla v svet in si tam ustvarila gmoten položaj, saj ji ni manjkalo pridnosti, ali si poiskala življenjskega druga, saj je bila prijetne zunanosti. Toda nekaj drugega jo je obdržalo doma. Ljubezen do matere in do hišice očetove. Materi je stregla do njene smrti in krasila svoj domek, s svojim pridnim delom v hiši in na polju. Vse to pa je izhajalo iz njene žive in praktične vere. Njena nedelja je bila res Gospodov dan. Bila je redna udeleženka pri nedeljski maši kljub precejšnji oddaljenosti od cerkve. Od tam je prinašala na dom moč, da je stregla materi in tudi drugim, ki so rabili njene pomoči v okolici. Tam je zajemala veselost in zadovoljnost, ki jo je prinašala v domačo hišo, kjer je bila kakor skrbna Marta pri delu v hiši in na polju.

Sedaj je ni več. Umrla je. Na prvi petek v februarju je prejela še sveto obhajilo, tokrat doma, drugače je bila na prvi petek redno v cerkvi. Ugasnila je 10. februarja in pokopali smo jo ob veliki udeležbi faranov in sorodnikov 12. februarja na šentrupertskem pokopališču v družinski grob poleg matere. Za slovo so ji zapeli žalostinko »Blagor mu, ki se spočije...« bogoslovci iz Celovca.

Naj v miru počiva v domači zemlji!

ALKO in SEIS mešalce za beton

z motorjem 220 ali 380 V, 80 l

2.150.- S

s samokolnico **2.550.- S**

Vam dobavi na dom trgovina

K. in A. KRIVOGRAD

9143 Šmihel nad Pliberkom

11. aprila „Apolo 13“ na Luno

Lovell in Haise naj bi se 15. aprila spu- stila na hribovito področje Fra Mauro na Mesecu in raziskala ta skrivnostni košček Meseca ob vznožju Mesečevih planin.

Vesoljska ladja Apolla 13 in pa Mesečevo vozilo za to odpravo sta že dobila tudi svo- ji, tokrat astronomski, imeni. Apollo 13 se bo imenovalo auriga (kočijaž), Mesečevo vozilo pa aquarius (vodnar).

Medtem ko bosta Lovell in Haise hodila po Mesecu, bo njun sopotnik Matingly krožil z »aurigo« okrog Meseca.

Mimogrede rečeno, tudi znak Apolla 13 je bolj znanstveno obarvan. Na njem so narisani košček Meseca, konji sončevega voza iz grške mitologije in latinski rek »Znanje, pridobljeno na Mesecu«.

Ko so pred časom vprašali dr. Georgea Millerja, šefa programa za vesoljske po- lete pri NASA, kakšen je namen Apolla 13, je dejal, da znanstveniki računajo, da bo- do z raziskovanjem tvorbe Fra Mauro do- bili kamenje iz najbolj zgodnjih obdobij razvoja Meseca, na katero ni mogla vpli- vati aktivnost vulkanske lave, ki sicer pre- kriva ta del. Višavje Fra Mauro je zelo staro in je nastalo v najzgodnejšem obdobju Mesečevega razvoja.

Voda na Mesecu — le v šlemih vesoljcev

Fra Mauro je v ekvatorialnem delu Me- secana strani, ki je vidna z Zemlje, in vzhodno od roba Oceana viharjev, na ka- terem je 19. novembra lani pristala posad- ka Apolla 12. Lovell in Haise naj bi ostala na Mesecu 33 ur in pol.

V tem času naj bi iz svojega Mesečevega vozila dvakrat odšla na turneji sprehod po Mesecu, in sicer poldrugi kilometer da- leč od »aquarius«. V tem času naj bi na- brala vzorce tal in razpostavila po Meseče- vi površini šest znanstvenih instrumentov. Obstaja tudi možnost, da bi se vzpela na rob bližnjega kraterja, ki je okrog 120 metrov nad Mesečevo površino. Haise bo uporabil velik električni sveder, da bi do- bil vzorec Mesečevih tal iz globine treh metrov.

V nasprotju s prejšnjimi štirimi razisko- valci Meseca se bosta Lovell in Haise lahko med hojo po Mesecu tudi odžejala, kajti v plastičnih vrečkah v šlemih bosta imela vodo.

Televizijski gledalci, ki so bili ob pri- stanku vesoljske dvojice iz Apolla 12 na Mesecu zelo razočarani, ker se je barvna televizijska kamera pokvarila in niso videli ničesar, imajo tokrat več obetov. Posadka Apolla 13 bo namreč vzela seboj poleg barvne televizijske kamere tudi črno-belo.

PRI NAS NA KOROŠKEM

DOB PRI PLIBERKU

(Zadeve občine Pliberk enkrat iz druge strani)

Pisec prikazuje v daljšem dopisu, ki ga zaradi preobširnosti ne moremo v celoti objaviti, težnje prizadetih za poravnavo škode, pri čemer pride do zaključka, da pliberški župan za upravičene zahteve ni kazal nobenega pravega razumevanja.

Ko se po šestih letih zopet bližamo ob- činskim volitvam, moramo presoditi delo- vanje zadnjich izvoljenega občinskega zas- topstva v tej dobi, kateremu se žal za do- bršem del občanov ne more dati poziti- tivnega priznanja. V naslednjem nekaj do- kazov.

Po regulaciji bistriškega potoka v ob- močju Pliberka, Nonče vasi in Čirkovč je prišlo v spodnjem delu do katastrofalnih posledic. Voda, ki se je v omenjenih kra- jih pred regulacijo ob nalivih razlila v niže ležeče predele, je po tej z vsa razdiv- jano silo pridrla v spodnje dele potoka, ter razdirala in odnašala vse, kar je do- segla. Razdrila je vse mostove in naprave za namakanje travnikov, razširila in me- stoma do 30 m prestavila strugo in izdolbla globoke ureze v plodno zemljo.

Na vse naše predloge, tudi na predlog podžupana M. K., da bi se naša zadeva vzela na dnevni red občinske seje, smo našli gluha ušesa in šele na naš nujnostni predlog, katerega je podpisalo sedem ob- činskih odbornikov, se je zdelo, da se je naši želji ugodilo. Povedali so nam, da bo prišel od občine gradbeni odbor na kraj škode, ki bo stvar proučil in potem poro-

Spet karantena

Precej ugibanj je bilo, ali bodo vesoljci iz Apolla 13 morali, enako kot posadki Apolla 11 in 12, po vrnitvi na Zemljo v drago in zoprno tritedensko karanteno. Zdaj je že sklenjeno, da tudi njim karan- tena ne uide, kajti skupina najuglednejših znanstvenikov je zahtevala, da spravijo v karanteno tudi nove tri vesoljce in pa vse kamenje, ki ga bodo prinesli s seboj.

Posadka Apolla 13 se bo spustila na kra- ju, ki je povsem različen od krajev poprejš- njih dveh pristankov. Kljub dosedanjim ugotovitvam, da na Mesecu ne obstajajo nikakršne oblike življenja, nekateri znan- stveniki vendarle ne izključujejo možno- sti, da v globini Mesečevih tal obstaja kakšno »speče življenje«, ki bi lahko ogro-

ZDRAVNIK SVETUJE:

Poškodovana hrbtenica

Hrbtenica je sestavljena iz vretenc in zvita v obliki dvojne črke S. Lahko se pre- lomli ali izpahne pri padcu na glavo, hrbet ali zadnjico ali ob hudem udarcu s težjim predmetom (traverza, hlod). Težjo poškod- bo hrbtenice spoznamo po treh znamenjih: močna bolečina na mestu preloma, spre- menjena oblika (grba) in ohromelost tru- pa in okončin od preloma ali izpaha navz- dol. Ohromelega telesa poškodovani ne ču- ti in je negibljiv, zato ne more vstati niti hoditi. Vedno pa se vsa našeta znamenja ne pojavijo, zato moramo že pri enem od naštetih posumiti na poškodbo hrbtenice in ustrezno ukrepati.

Ponesrečencu, ki ima poškodovano hrb- tenico, morate nuditi prvo pomoč zelo pre- vidno. Ne smete ga obračati, upogibati, posedati ali mu ukazati, naj poskusi vstati in hoditi. Poiščite trdo, ravno podlago, na primer sneta vrata, mizo, široko desko, klop, itd. in položite nanjo ponesrečenca.

Čedalje več jedrskih elektrarn

Neto proizvodnja električne energije v jedrskih elektrarnah na območju držav članic »EVROTOMA« (Evropska agencija za uporabo atomske energije v miroljub- ne namene) se je v letu 1969 v primerjavi s predhodnim letom zvišala za 49,4 odstot- ka na skupno 11 milijard kilovatnih ur. Ker pa je celotna proizvodnja električne energije vseh vrst elektrarn na območju držav članic »EVROTOMA« v letu 1968 znašala 466,7 milijarde, v l. 1969 pa 513,2 milijarde kWh, se je delež elektrarn na je-

zilo vesoljce in pa življenje ljudi na Zemlji. Toda, če se bo izkazalo, da so te bojzani neutemeljene, posadki Apolla 14 in pa po- sadkam ostalih Mesečevih ekspedicij, ki se bodo končale z Apollom 20 leta 1973, ne bo več treba v karanteno.

Če starta Apolla 13 11. aprila iz kakrš- nihkoli razlogov ne bi bilo, se bodo vesolj- ci Lovell, Haise in Matingly odpravili na Mesec 10. maja.

Po že podrobno določenem »voznem re- du« bi se vesoljska ladja Apolla 13 (če bo poletela 11. aprila) morala vrniti na Zemljo, ali bolje rečeno na valove Tihega ocea- na, 21. aprila, ob 22.16 po srednjeevrop- skem času. Ves polet Apolla 13 naj bi traj- jal 241 ur 2 minuti in 38 sekund.

Tu naj še dodamo, da je vesoljska ladja Apolla 11 pristala 20. junija 1969 v Morju tišine, Apolla 12 pa 19. novembra 1969 v Oceanu viharjev.

Če je nemiren, ga privežite na podlago s pasom, trikotnimi rutami ali kosi obleke. Ležati mora na hrbtu, pod ledja pa mu položite zvito odejo ali obleko. Odenite ga, da ga ne bo zeblo. Na ta način lahko pone- srečenec mimo dočaka strokovni prevoz. Prenašanje je dovoljeno samo tedaj, če rešilni avto ne more do kraja nesreče. Po- nesrečenca smete premakniti ali prenašati vedno le skupaj s podlago, da se ne bi poškodovano vretence premaknilo in pri- tisnilo na občutljivi hrbtini možeg, kar bi lahko povzročilo nepopravljive ohromitve, če pa je poškodovana vratna hrbtenica, pa celo smrt.

Največjo napako boste napravili, če bo- ste ponesrečenca, ki ima poškodovano hrb- tenico, strpali sključenega v osebni avto. Nikoli ne smete pozabiti, da je prav pri poškodbi hrbtenice često uspeh zdravljenja odvisen prav od prve pomoči in nikakor od hitrega prevoza v bolnico. Dr. K. T.

drski pogon pri celotni proizvodnji elek- trične energije zvišal od 1,6 odstotka v letu 1968, na 2,1 odstotka lani.

Kljub temu pa zbujaajo elektrarne na je- drski pogon širom po svetu čedalje večje zanimanje in zaznamujejo iz leta v leto vse večji razmah. Pri tem pa je zanimivo ugotoviti, da so dobili reaktorji na pogon z obogatanim uranom v zadnjem času očitno prevago, medtem pa so se reaktorji na po- gon z naravnim uranom (plin — grafit) obdržali v glavnem le v Franciji.

ŠT. VID V PODJUNI

V nedeljo, 8. marca, po maši je imel č. g. Vinko Zaletel pri Voglu predavanje s slikami iz Afrike, 1. del. Drugi del pride kdaj po veliki noči na vrsto.

19. januarja je bil v Annabichlu (Trnji vesi) pogreb 59-letne Marije Račnik, vojne vdove in gosačice pri Husinu na Proboju. Doma je bila iz Suhe pri Rebrci, otroci so zaposleni v Celovcu. Ena hčerka pa je po- ročena v Švici.

V soboto, 14. februarja, je bil v Št. Pri- možu pogreb Ane Zugwitz, Strnišnikove matere v Rikarji vesi, ki nas je zapustila v 68. letu starosti. Bolehala je med drugim posebno za sladkorno boleznijo in je zad- nji čas še oslepel.

V torek, 17. marca, je bil v Dobrli vesi pogreb 14-letnega Marijana Potočnik, Brel- hovega v Mokrijah, ki je postal žrtev ne- srečnega igranja z orožjem mlajšega brata Petra (o tem smo poročali že v prejšnji številki Našega tednika). Pokopali so ga v Dobrli vesi, kjer počivata že njegov ded in babica, ki sta umrla pri svoji hčerki.

Rajnim želimo večni mir, žalujočim so- rodnikom, posebno tako težko prizadetim Brelhovim pa velja naše najprisrčnejše so- žalje.

Razpisujemo službeno mesto za pol- no zaposlitev v

HRANILNICI in POSOJILNICI

Železna Kapla. Čas nastopa takoj. Plača po dogovoru. Prijave se naj pošljejo na Hranilnico in posojilnico Železna Kapla, 9135 Eisenkappel.

J. K.

Zaposlenost v Avstriji

Kakor je pokazala nedavna statistika o zaposlitvi v Avstriji po stanju 31. 7. 1969, se preobrazba v industrijsko družbo neza- držno nadaljuje, posebno pa še narašča za- poslitev v služnostnih dejavnostih. V času od leta 1960 do 31. julija 1969 se je šte- vilo nesamostojno zaposlenih povečalo od 2.325.172 na 2.405.025, toda pri tem neka- tere panoge kažejo vprav sunkovito naza- dovanje. Najbolj je padlo število kmetij- skih delavcev, namreč od 142.900 na 70.513, to je v odstotkih vseh zaposlenih od 6,1 na 2,9 odstotka! Pri tem pa je proizvodnja v kmetijstvu celo močno narasla, v čemer se pač najbolj kaže uspešnost mehanizacije in tehničnega napredka. Močno je nazado- valo tudi število zaposlenih v rudarstvu, od 40.131 na 24.654, še bolj pa v gospo- dinstvu, to je v glavnem gospodinjstvih pomočnic, kjer je število nazadovalo od 34.845 na 18.073, ali v odstotkih vseh zapo- sljenih od 1,5 na 0,8 odstotka.

Napredovanje turizma na eni in social- no-zdravstvene vloge na drugi strani se zr- cali v številkah o zaposlitvi v teh panogah. V trgovini se je število zaposlenih od 214.607 (9,27 odstotka) povečalo na 270.512 (11,3 odstotka), v gostinstvu od 70.672 (3 odstotka vseh) na 87.215 (3,70 odstotka), v denarništvu in zavarovalništvu od 37.018 (1,6 odstotka) na 56.090 (2,3 odstotka), v zdravstvu od 39.802 (1,7 odstotka) na 53.965 (2,2 odstotka) in v javnih službah od 309.347 (13,3 odstotka) na 357.016 (14,8 odstotka). Število zaposlenih v industriji se je najbolj povečalo v kemični industriji in v obratih za preskrbo z elektriko, vodo in plinom.

Na vsem območju držav članic »EVRA- TOMA« je bilo lani v obratu 20 jedrskih reaktorjev s skupno instalirano zmogljivi- vostjo 3000 megavatov (električna enota: milijon wattov) v gradnji 13 reaktorjev s skupno zmogljivostjo 6719 megavatov, pro- jektiranih pa nadaljnjih 13 reaktorjev s predvideno skupno zmogljivostjo 7982 me- gavatov. Največ reaktorjev v pogonu ima sedaj Francija, in sicer 8 z instalirano zmogljivostjo 1646 megavatov, v gradnji pa 3 reaktorje z zmogljivostjo 1288 me- gavatov. Zvezna republika Nemčija ima se- danj v pogonu 7 reaktorjev z instalirano zmogljivostjo 775 megavatov, v gradnji na- daljnjih 7 reaktorjev s skupno zmogljivi- vostjo 3331 megavatov, projektiranih pa 10 reaktorjev s predvideno skupno zmog- ljuvostjo 6550 megavatov. Italija ima v pogonu 3 reaktorje z instalirano zmogljivi- vostjo 607 megavatov, v načrtu pa nadalj- nje 3 reaktorje s predvideno zmogljivostjo 1432 megavatov. V Belgiji in na Nizozem- skem obratuje sedaj po en reaktor z insta- lirano zmogljivostjo 10 (v Belgiji) oziroma 52 megavatov (na Nizozemskem). Vendar pa sta v Belgiji že v gradnji 2 reaktorja z zmogljivostjo 1650 megavatov, na Nizozem- skem pa 1 reaktor z zmogljivostjo 450 me- gavatov.

ERWO - NAPRAVE ZA VARJENJE
(Schweißgeräte)

že za 1440.- S

pri Rutarju v Dobrli vesi.

Podjunski trgovski center
Bratje RUTAR & Co.

Dobrli vas - Eberndorf

Telefonska številka 04236-281

Šport doma in po svetu

NOGOMET

V šestem kolu avstrijskega nogometnega nacionalnega prvenstva so prevladovali prvi trije, in sicer dunajska Avstrija, innsbrški Wacker in Sportklub. Vsi trije so premagali svoje nasprotnike. Avstrija Wien je okrepila z zmago nad Wattensom — rezultat je bil 1:0 (0:0) — prvo mesto na lestvici, prav tako je na drugem mestu Wacker Innsbruck, ki je premagal Rapid z 2:0 (2:0). Pa tudi Sportklub je v Gradcu zmagal nad GAK 2:0 (0:0) in je tretji. Graški Sturm je igral z LASK 1:1 (medtem ko je salzburška Avstrija igrala z FC Dornbirnom samo neodločeno in je tako morala oddati eno točko. Sijajno je igrala Admira-Energie proti dunajskemu Wackru 4:0 (2:0). Z nevarne cone izpada se je deloma rešila celovška Avstrija, ki je doma premagala VÖEST Linz 2:0 (1:0). Eisenstadt pa je izgubil z Vienno 0:1 (0:1); izguba obeh točk se bo morda poznala Eisenstadtu na koncu tekmovanja.

Avstrija v težki skupini za evropsko prvenstvo

Izrebal so izločilne skupine za evropsko prvenstvo v nogometu za državne reprezentance. Žreb je določil naslednjo sestavo skupin:

1. skupina: Romunija, Češkoslovaška, Wales, Finska;
2. skupina: Bolgarija, Madžarska, Francija, Norveška.
3. skupina: Anglija, Grčija, Švica, Malta.
4. skupina: Sovjetska zveza, Severna Irsko, Španija, Ciper.
5. skupina: Belgija, Škotska, Portugalska, Danska.
6. skupina: Italija, Švedska, Avstrija, Eire.
7. skupina: Jugoslavija, Vzh. Nemčija, Nizozemska, Luksemburg.
8. skupina: Zah. Nemčija, Poljska, Turčija, Albanija.

Izločilna srečanja bodo morali opraviti do 31. januarja 1972, četrtfinalna do 30. aprila, polfinalna in finalna srečanja pa bodo junija v eni izmed držav, ki se bodo uvrstile med prvo četverico.

JUGOSLOVANSKI NOGOMET

Slovenska zastopnika sta igrala takole: Olimpija je v Sarajevu igrala z Železničarjem 2:2 in tako prinesla domov krvavo potrebno točko. Maribor pa je igral proti Boru in izgubil z 1:2. Tekmovanje velja za jugoslovansko državno prvenstvo. Olimpija je na predzadnjem mestu, Maribor pa na 12. Medtem ko za Maribor ni nevarnosti, se Olimpija nahaja v coni izpada.

HOKEJ NA LEDU SVETOVNO PRVENSTVO KONČANO

Sovjetska zveza prvak
Skoraj desetisočglava množica je v ponedeljek zvečer zapuščala stadion nezadovoljna v Stockholmu, kajti Švedska je

IZ FILMSKEGA SVETA:

„Bitka na Neretvi“ tudi v Celovcu

Od 20. do 23. marca je celovški Volkso kino predvajal jugoslovanski filmski spektakel režiserja Veljka Bulajića »Bitka na Neretvi«.

Osnovna ideja filma je v zgodovinskem dejstvu, da jugoslovanskih narodov v borbi za pravično stvar na njegovi zemlji ni bilo mogoče premagati. Niti z vso vojno veščino in tehniko ne, niti z veliko premočjo. Vse to je premagala ideja, ki se je naposled izkristalizirala v Titovi odločitvi, kako rešiti borbe, ranjence, bolnike, pa tudi civilno prebivalstvo iz smrtonosnih obročev. Ukazal je porušiti most čez Neretvo, kjer so imeli partizani svojo edino možnost. To je odvrnilo napadalce od mostu v druge smeri, v katerih so pričakovali partizanski proboj. Toda ti so zgradili ob ruševinah zasilni leseni most in se rešili na drugi breg.

Akoravno maršal Tito v filmu ne nastopa oziroma noben igralec ne igra njegovega lika — režiser je to pojasnil s trditvijo, da bi Titu ne mogli najti ustreznega in enakovrednega dvojnika — je »Bitka na Neretvi« v nekem smislu vendar njegov portret.

In na koncu naj še omenimo, da je večina nemškogovorečih gledalcev izrekla ze-

v zadnji tekmi izgubila možnosti svetovnega prvaka v hokeju na ledu. Sovjetska zveza jo je v napeti igri premagala 1:3 (0:0, 1:2, 0:1) goli. Sovjetski igralci so na ta način že desetič zapustili stadion kot svetovni hokejski zmagovalci. Od leta 1963 je bila to že osma zlata medalja zaporedoma.

Vrstni red je takle:

1. Sovjetska zveza, 2. Švedska, 3. Češkoslovaška, 4. Finska, 5. Vzhodna Nemčija in 6. Poljska, ki je izpadla iz skupine A in bo morala odslej igrati v skupini B.

KOŠARKA

Slovenski zastopnik v jugoslovanskem košarkarskem prvenstvu Olimpija je v svoji tekmi proti Zadru (78:77) dosegla svoj cilj. Postala je jugoslovanski državni prvak v košarki. To je že šesta zvezdica Olimpije, torej krasen uspeh.

obiskom v Parizu. Avtor Dogovora (Arrangement) meni, da je v tem filmu odkril novega Douglasa. »Douglasa,« pravi, »ki je podoben odločnemu, odkritemu, inteligentnemu človeku, kakršen je v vsakdanjem življenju.« Kazan upa, da bo Kirk Douglas držal besedo in lepega dne stopil tudi za kamero.

TWIGGI ODKRIVA TALENTE

Nekdaj najbolj popularna manekenka Twiggi se sedaj poleg svojega poklica bavi tudi z odkrivanjem novih pevskih talentov. Njeno zadnje odkritje je tridesetletni Joseph Ward, ki je bil do sedaj operni pevec. Odpeljala ga je k Millsu Gordonu, managerju Toma Jonesa in Engelberta Humperdincka. Mills je nadvse navdušen nad Wardovim petjem in mu prerokuje uspešno kariero v zabavni glasbi.

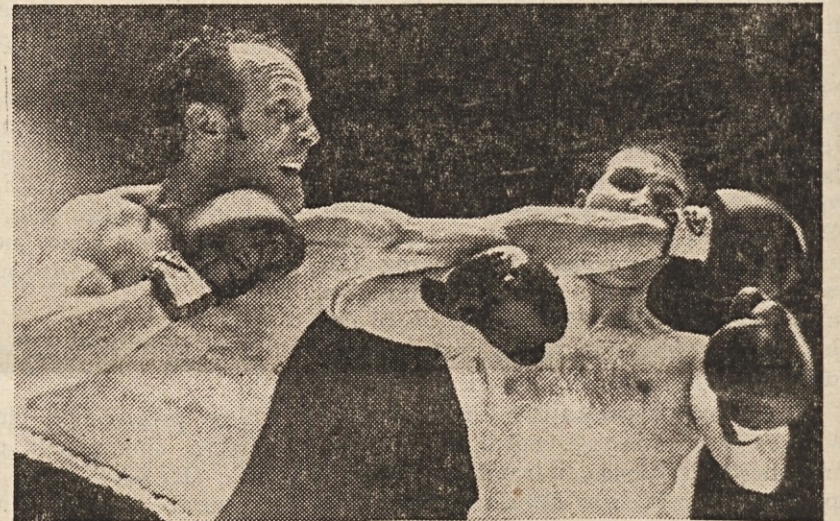
Izmenjava arheoloških dragocenosti

Mehika in Združene države Amerike so te dni sklenile zelo nenavaden dogovor. Gre za dokument, ki predvideva, da bosta ti dve državi druga drugi vrnila arheološke dragocenosti, zgodovinske dokumente in podobne predmete, ki so v muzeje teh držav prispeli na različne nelegalne načine. V Mehiki se že dalj časa zavzemajo za sklenitev tega sporazuma, vendar jim v času Johnsonove vlade to ni uspelo. V ZDA skorajda ni muzeja, v katerem ne bi bile zgodovinske dragocenosti iz Mehike. Tudi v mehiških muzejih je vrsta ameriških dragocenosti.

lo negativno sodbo o filmu. Bili so vsevpriek nezadovoljni z vsebino filma, češ da so v njem nemško poveljstvo in njegovo vojaštvo samo smešili, prav tako Mihajlovičeve borbe, medtem ko so partizane dvigali v nebesa.

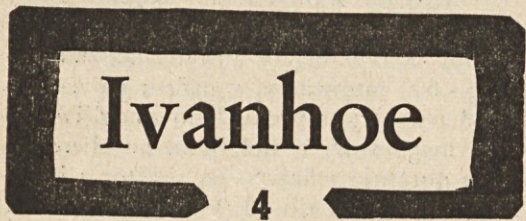
KIRKA DOUGLASA NOVA KARIERA

Kirk Douglas pričinja novo, pomembno kariero. Gre za izjavo Elieja Kazana med

V torek, 24. marca, je evropski prvak v teški kategoriji 36-letni Henry Cooper po točkah premagal svojega nasprotnika Jacka Bodella. Deset tisoč gledalcev je bilo navdušenih nad izvrstno boksarsko tehniko mnogo starejšega Coopra.

Walter Scott — Vladimir Levstik:

Več služabnikov, ki so po svoji vnanjosti predstavljali vse raznolike stopnje od gospodarjeve bogatije pa do preproste in surove pojave svinjarja Gurtha, je streglo na pogled imenitnega Sasa in čakalo njegovih povelj. Dva ali trije višji strežniki so stali za domačinom na daisu; ostali so se zadrževali v nižjem delu sobane. Navzoča je bila tudi štirinoga družina; več velikih dolgogledskih hrstov, s kakršnimi so tiste dni gonili jelene in volkove; prav toliko tršatih sledarjev z debelimi tilniki, širokimi glavami in dolgimi uhlji; in še dva manjša psa, kakršnim pravimo danes jazbečarji. Vsi so nestrpnno čakali večerje, a bistra dovzetnost za izraz človeškega lica, ki je lastna njihovemu rodu, jim je branila motiti gospodarjevo molčanje; gotovo so se balo belega krepelca, ki je ležal ob Cedricovem pladnju, da je z njim zavračal vsiljivost četrveronogih podanikov. Le star, sivkast volkač, ki je imel kot ljubljene posebne pravice, je stal tik ob prestolu in se je včasih drznil položiti svojo kosmato, široko glavo na gospodarjevo koleno ali potisniti smrček v njegovo dlan, da bi ga s tem opozoril nase. A tudi njega je vselej zavrnilo osorno povelje: »Lezi, Balder, lezi! Nocoj mi ni do burk.«

In res ni bil Cedric nič kaj miroljubne volje. Lady Rowena, ki je šla v oddaljeno cerkev k večericam, se je vrnila zelo pozno in se je zdaj preoblačila, ker jo je spotoma namočil dež. O Gurthu, ki bi moral že davno prignati svojo čredo iz šume, še ni bilo duha ne sluha. V tako negotovih

časih se je zdelo kaj verjetno, da je povzročil zamudo napad hajdukov, ki jih je mrgolelo v bližnjem lesu, ali pa nasilje kakega sosednjega barona, ki se je v zavesti svoje moči enako malo menil za lastninske pravice. Stvar ni bila brez pomena, zakaj mnogoštevilne svinjske črede so bile velik del domačega bogastva saških posestnikov, zlasti v gozdnatih krajih, kjer so imele živali obilo hrane.

Mimo teh skrbi je dražila saškega thana tudi odsotnost šaljivca Wambe, čigar burke, naj so bile še tako neslane, so mu vendar začinjale večerjo ter globoke požirke piva in vina, s katerimi jo je zalival. Poleg tega se je Cedric ves popoldne postil in ura, ob kateri je navadno večerjal, je kdaj že minila; take stvari pa so bile kmečki gospodi v onih dneh prav tako tehten razlog nejevolje, kakor so ji današnji dan. Njegova nasajenost se je izražala zdaj v tem, da je utrgano godrnjal sam pri sebi, zdaj v tem, da je ošteval sluge, ki so stali okoli njega, posebno pa točaja, kateri mu je presledkoma nalival tolažilno srebrno čašo z vinom.

»Kaj okleva lady Rowena?«

»Samo vezilo si premeni,« je odvrnila neka služkinja z enako prostodušnostjo, kakor bi odgovarjala v naših dneh razvajena spletična rodbinskemu očetu; »saj menda ne pričakujete, da sede za mizo v plašču in oglavnici? Vsa grofija ne premore dame, ki bi se napravljala urneje od moje gospodične.«

Ta neoporečni razlog je izvabil Sasu pritrtilen »hm!« z dodatkom: »Zelel bi le, da si izbere njena pobožnost lepše vreme, kadar bo spet hotela v St. John! — A kaj, da bi ga deset vragov,« je povzel, obrnivši se k točaju in povzdignivši glas, kakor bi se čutil srečnega, da je našel žrtev, nad katero more brez pomišljanja iztresti svoje ogorenje, »kaj dela Gurth tako dolgo zunaj? Zdi se mi, da se obeta o čredi zla novica. Drugače je bil vedno tako zvest in oprezen človek, da sem mu že namenil nekaj bolj-

šega; morda bi ga sprejel celo med svoje stražnike.«

Točaj Oswald je skromno pripomnil, »da še ni minula ura, kar je utihnil večerni zvon;« a ta zagovor je bil slabo izbran za saška ušesa.

»Sam peklenšček,« je zavpil Cedric, »naj vzame večerni zvon s trinoškim mulcem vred, ki si ga je izmislil, in z brezsrčnim sužnjem, ki ga imenuje po saško saškemu ušesu. Večerni zvon!« je dodal po premolku, »da, večerni zvon, ki veleva poštenim ljudem, naj utrnejo luči, da morejo razbojniki in tatovi v temi uganjati svoje hudobije! — Večerni zvon! Reginald Front de Boef in Filip de Malvoisin razumeta pomen večernega zvona prav tako dobro kakor sam Viljem Pankrt ali kdorkoli izmed normanskih pustolovcev, ki so se bili z nami pri Hastingu. Stavim, da je moja lastnina ugrabljena, da reši tolpo lačnih rokomavhov, ki jih ne morejo prehraniti drugače nego z ropom in tatvino, gladne smrti. Moj zvesti suženj je umorjen, moja last uplenjena — in Wamba — kje je Wamba? Ali ni nekdo rekel, da je šel z Gurthom?«

Oswald je pritrtil.

»Hoj, čedalje lepše! Tudi njega so odgnali, saškega norca, da bo služil normanskemu gospodu. A norci smo bogme vsi, ki se jim pokoravamo; da smo se rodili s pol glave, ne bi mogli biti zreljši za njihov porog in grohot. Toda ozvetim se!« je kriknil, planivši s stola, in zgrabil v srdu nad domnevno krivico za svojo lovsko sulico; »na veliki zbor pojdem s pritožbo; prijateljev in pristašev imam dovolj — in na borišče pozovem Normana, mož proti možul! Le naj mi pride pred oči s svojim oklepom in verižnjačo in vsem, kar daje strahopetcu pogum; takšnale sulice iz moje roke je predrla že močnejšo bran, nego so trije njihovi bojni čitili! — Nemara mislijo, da sem star; a videli bodo, da se pretaka v Cedricovih žilah Herewardova kri, čeprav je sam in brez otrok. — Oh, Wilfred!« je vzkliknil s tišjim glasom, »da si umel kro-

titi svojo brezumno strast, ne bi ostal tvoj oče na svoje stare dni kakor osamljen dob, ki štrli ogoljen in nezavarovan sredi najhujšega viharja!« Ta misel je očitno izpremenila njegova razjarjena čustva v žalost. Odstavil je sulico in sedel nazaj, pobešaje oči, kakor bi se pogrezal v turobne misli.

Iz tega premišljevanja je zdajci zdramil Cedrica glas roga, kateremu je odgovorilo hrupno lajanje in tuljenje vseh psov v dvorani in še dvajsetorice ali tridesetorice drugih, ki so bili nastanjeni po ostalih delih poslopja. Beli krepelec je imel obilo posla in služinčad je morala napeti vse moči, da je pojenjal pasji hrup.

»K vratom, lopov!« je naglo velel Sas, kakor hitro je bil hrup toliko ugnan, da so sluga razumeli njegov glas. »Stopite pogledat, kakšne vesti nam oznanja ta rog; gotovo je prišlo sporočilo, da se godi na moji zemlji nasilje in razboj.«

Tri minute še niso prešle, ko se je vrnil paznik in povedal, »da prosita prior Aymer iz Jorvaulxa in dobri vitez Brian de Bois-Guilbert, komtur hrabrega in častitega reda templjarskih viteзов, z majhnim spremstvom vred gostoljubja in prenočišča, ker potujeta na turnir,« ki se bo čez dva dni začel nedaleč od Ashbyja de la Zouche.«

»Aymer — prior Aymer? Brian de Bois-Guilbert?« je zamrmral Cedric; »oba sta Normana; — toda nihče, ne Norman ne Sas, naj ne poreče, da so mu v Rotherwoodu odrekli gostoljubje. Ako sta se namenila ostati tu, sta dobrodošla; še rajši bi videl, da sta jahala svojo pot... A nedostojno bi bilo godrnjati zaradi bore postelje in večerje; kadar gostujejo, morajo vendar tudi Normani krotiti svojo predrznost. — Stopi, Hundibert,« je velel nekakšnemu dvorniku, ki je stal za njim z belo palico

* Tu si je Scott dovolil zgodovinsko netočnost. Turnirje je uvedel v Anglijo Edward I. na koncu 13. stoletja. Poprej, torej v času naše povesti, so bili turnirji v Angliji prepovedani.

DARINA KONC:

„Na Gorenjskem je fletno . . .“

(Potopisno kramljanje)

To je druga pesmica, katere se je naša Damijana naučila. Kmalu bo lahko za spretnega vodiča po gorenjski deželi, ko pojdejo z razredom na izlet v Bohinj ali Kranjsko goro. Saj je težko izbirati, kateri gorenjski kraj je najlepši. Gotovo tisti, ki ga še ne poznajo razvajeni turisti in nevzgojeni mladi ljudje in kjer še diha naravna tišina in gorsko cvetje ni v nevarnosti pred neusmiljenimi uničevalci gorskih rož. Tam je najlepše in takih kotičkov ima Gorenjska še veliko. Med te kotičke se šteje tudi podgorska vas, kjer je doma Damijaničina mamica.

Pod njeno rojstno hišo, hišo Damijaničine mamice, teče večji potok. Če ne bi bilo tega potoka, bi tudi vasica ne zrastle ob njem. Kjer ni vode in bistril studencev, tam ni svežine in zdravja, saj vemo, da brez vode niti trava ne more rasti. Potok je nastal iz gorskega studenca. Sedem takih zdravih studencev, pravijo, da je pod goro Storžičem in Zlatimi čerami.

Silne množice snega poletno sonce stopi in voda se nabira v podzemskih rezervarijih. Od tam si utira skrivnostne stezice, po katerih teče do izvira, kjer nas pozdravi kot zdrav, vesel studenček. Studenci se v malih potokih združujejo v potok, ki že priteče v ravnino. Ne more počivati in čakati. Hiti dalje, dokler ne priteče in se izlije v reko Savo, največjo reko na Gorenjskem in v vsej Sloveniji.

Zibelka reke Save je Gorenjska. Doma je pravzaprav v osrčju Julijskih Alp, od koder prihaja na svetel dan v slikovitem slapu Savici nad Bohinjskim jezerom. Drugi njen izvir pa je v Planici. Zato ima v svojem začetku dve imeni: Sava Bohinjka in Sava Dolinka. Na Gorenjskem ujame kar tri reke z imenom Bistrica. To so Triglavska, Tržiška in Kamniška Bistrica.

Bister Savin tek zaustavljata na Gorenjskem dva jezova v akumulacijskih (umetnih) jezerih: pri Mostah (blizu Žirovnice na Gorenjskem) in niže doli pri Medvodah nad Ljubljano. V bistril gorenjskih rekah in tolmunih živé postrvi in lipani.

H gorenjskim vodam spadajo tudi lepa jezera. V osrčju triglavskega pogorja sa-

meva slikovito Bohinjsko jezero. Najbolj vabljiv turističen pa je kraj Bled ob ljubkem Blejskem jezeru z otokom na sredi. Na otoku je Marijina cerkva. Visoko gori pod Triglavom pa je še sedem Triglavskih jezer.

Ob rekah in potokih so razpeljane ceste in železniški tiri. Na Gorenjskem sta dve glavni železnici. Gorenjska železnica vozi iz Ljubljane do Rateč. Bohinjska železnica prihaja skozi karavanški predor iz Avstrije, se sreča na Jesenicah z gorenjsko in se obrne nato proti Bohinju, skozi bohinjski predor dalje na Primorsko. Glavna cesta, ki ji pravimo zvezna (državna), prihaja iz koroškega mesta Beljaka čez 1073 m visoki Koren, teče nato po zgornji Savski dolini med Karavankami in Julijskimi Alpami skozi industrijski kraj Jesenice, mesto Kranj, v Ljubljano in se nadaljuje kot avtocesta po vsej Jugoslaviji. Važne so tudi ceste čez mejne prehode na Ljubelju, na Jezerskem vrhu in čez Vršič v Trento.

Ob vodah, ob cestah, na ravnini in gorskih pobočjih so razsejane večje in manjše

NEVERJETNO, PA RESNICNO!

SIGNOR LORENZO

Še pomnimo, kako se je pred petimi leti mlada, bogata Ljubljanka Sonia Romanoff (to je njeno umetniško ime, sicer pa se zdaj imenuje Sarah Ross) poročila z 80-letnim ubogim Italijanom Lorenzom Bernijem (ki je preživljal preostanek svojih dni v nekem domu za starce), da bi dobila italijansko državljanstvo? No, njen mož pa še vedno ni umrl. Zvitorepec je ukanil lisčko.

»Mislila je, da sem bolan in da me bo v nekaj mesecih pobralo. Toda jaz sem še vedno tu in zdrav kot riba v vodi. Sonia je moja žena in s tem se mora sprijazniti,« pravi zdaj spet za 5 let starejši stavec.

»Oprostite, kako je mogoče, da ste še živi?« ga je vprašal novinar italijanskega »Oggija«, ki je sklenil intervjuvati ta nenavadni zakonski par, ki ga sicer nikoli ni videti.

bo dobrodošel. — Oswald, nastavi najstarejši sod vina; prinesi najboljše medicine, najmočnejšega piva in najzibranejšega morata*; sadjevec naj bo tisti, ki se najviše peni, pigmentovec tisti, ki najlepše diši; nalij največje rogove, zakaj templjarji in opatje ljubijo dobra vina in dobro mero. — Elgitha, sporoči lady, da je nocoj ne pričakujemo v dvorani, razen če bi sama želela priti k nam.«

»Gotovo bi želela priti,« se je brž odrezala Elgitha; »najnovejše vesti iz Palestine jo vedno zanimajo.«

Cedric je v nagli nejevolji ošinil jezično devico z očmi; toda Rowena in vse, kar je bilo njenega, je bilo varno pred thanovim srdom. »Molči, deklina,« je dejal samo: »tvoj jezik uhaja pameti z brzde. Sporoči gospodinji moje besede, ona pa naj stori, kar ji drago. Tu je še vedno kraj, kjer more Alfredova potomka vladati, kakor pristoi kraljični.« Elgitha je odšla iz dvorane.

»Palestina!« je ponovil Sas; »Palestina! Koliko ušes se nastavlja pravljicam, ki jih prinašajo razuzdani križarji in hinavski romarji iz te usodne dežele! Tudi jaz bi vprašal, tudi jaz bi poizvedoval; tudi jaz bi z utripajočim srcem poslušal bajke, katere si izmišljajo prekanjeni potepuhi, da bi nas osleparili za naše gostoljubje — a ne! Sin, ki mi je odrekal pokorščino, ni več moj sin; prav nič bolj se nočem meniti za njegovo usodo, nego se menim za usodo najbolj nevednega izmed vseh, ki so si pripeli križ na ramé in so se vrgli v razuzdanstvo in krvolitje, rekoč, da s tem izpolnjujejo voljo božjo.«

Nagrbančil je čelo in za trenutek uprl oči v tla; ko jih je vzdignil, so se odprla dvokrilna vrata v spodnjem koncu dvorane

* Morat — pigmentovec običajni pijači starih Sasov. Morat so delali iz medu, ki so ga mešali s sokom mrove jagode. Pigment je bila krepka sladka pijača, napravljena iz močno začinjene vina, oslajenega z medom.

gorenjske vasi. Že od daleč nas pozdravljajo zvoniki preprostih baročnih cerkvic. Mnogo takih cerkvic so postavili naši predniki po hribih in gorskih vzpetinah. Najbolj znana je Šmarna gora blizu Ljubljane. Nekatera gorenjska mesta so stara in zgodovinska, nekatera pa mlajša in industrijska. Stara mesta so Škofja Loka, Kranj in Kamnik; mlajši industrijski mesteci sta Jesenice in Domžale.

Za gorenjske vasi so značilne gorenjske hiše, ki imajo spredaj lesen hodnik, raz katerega visijo cvetoči nageljni, seveda samo poleti. Iz leta v leto postajajo gorenjske vasice večje in lepše. Po zadnji vojni so zgradili mnogo novih hiš in v bližini mest so nastala nova naselja. Gorenjci so ponosni, morda nekoliko trdi, toda zelo delavni ljudje. Včasih so se ukvarjali le s poljedelstvom, živinorejo in drvarjenjem, danes so v deželi pomembne zlasti železarska, tekstilna in lesna industrija ter tujski promet.

Gorenjsko imajo zelo radi domači in tuji turisti. Mnogi bi radi za vedno domovali pod gorami, zato si postavljajo svoje nedeljske hišice pod gorami. Tako hišico, neke pod Storžičem, bo imela tudi naša Damijana. Očka že dela načrt zanjo in Damijana hrani denar v svojem hranilniku.

»Si nasedel, ha? Obljubil sem, da bom umrl, vsi so bili prepričani, da bom, pa sem jih prelisčil. Poglejte me, še sem živ in močan, 85 let imam in dočakam jih lahko sto . . . Gotovo, veliko ljudem bi ustregel, če bi umrl, toda Berni Lorenzo tega veselja ne bo privoščil nikomur.«

Gospod Lorenzo pravi, da se ne spominja, da bi po poroki še kdaj videl svojo ženo. Pač, enkrat je le prišla in mu prinesla copate, eno kravato in čokoladne bonbone, se je na koncu spomnil. Za to, da se je poročil z njo, je dobil pol milijona, ki ga zdaj seveda že nikjer ni več. In Sonia mu ne pošilja denarja . . . Kdaj pa kdaj izve kaj o njej iz časopisov.

»Vem, vem,« pravi zdaj signor Lorenzo, »to ni ženska zame . . . Prav zato tudi ne maram stanovati skupaj z njo. Le kako bi

raju privezano palmovo veno — takšna je bila romarjeva oprava. Skromno je prišel za poslednjim izmed vstopivših, in ker je videl, da je okrog spodnje mize komaj dovolj prostora za Cedricovo služinčad in spremstvo njegovih gostov, se je umaknil na stolec, ki je stal pri strani, malone tik pod spodnjim kaminom, ter se dozdevno posvetil sušenju svoje obleke, kakor bi čakal, da kdo odide izza mize in mu napravi prostor, ali pa ga hišnikova gostoljubnost založi s krepčilom na mestu, katero si je izbral.

ČETRTO POGlavJE

Prior Aymer se je okoristil s ponujeno priliko in je zamenil jahalno obleko z drugo, še dragocenejšo, po vrhu pa je oblekel lično vezen korsetlj. Ne glede na veliki zlati pečatnik, znak cerkvenega dostojanstva, so mu bili prsti vzlic kanonski prepovedi polni izbranih draguljev; sandale je imel iz najboljšega usnja, kar so ga dobivali iz Španije; brada je bila pristrizena do skrajne meje redovnega pravila in bogato vezena škrlatna čepica je pokrivala izbrivek na vrhu glave.

Tudi vnanjost templjarskega viteza je bila izpremenjena; njegova obleka, dasi manj obložena z lepotičjem, je bila vendar prav tako bogata, vsa njegova pojava pa še daleko oblastnejša od prelatove. Namesto verižnjače je oblekel spodnjo tuniko iz temnoškrlatne svile, obšite s krznom; preko te se je v širokih gubah usipala brezmadežna bela vrhnja halja. Osmerorogi redovni križ na njegovem plašču je bil izrezan iz črnega baržuna. Visoka kučma mu ni več senčila čela, nego obdajali so ga kratki in gosti kodrasti lasje vranječne barve, ki se je skladala z neobičajno temno poltjo. Njegova hoja in nastop bi bila prelestna in veličastna, da ju ni kazil prevladujoči izraz ošabnosti, kakršna se tako rada polasti človeka ob izvrševanju neomejene oblasti.

Imenitnikoma so sledili njiju spremljevalci, in zdaj, v še spoštljivejši razdalji, se je pojavil tudi vodnik, čigar vnanjosti pa ni odlikovalo nič razen navadne romarske obleke. Črn raševinast plašč mu je odedal vse telo. Po kroju in po škricih, ki so varovalni ramena in lahti, je nalikoval današnjim huzarskim plaščem, a zvali so ga sclavveyn ali sclavonian. Surovi opanki, z jermeni privezani na bose noge, širok in senčen klobuk, obšit s školjčnimi lupinami, ter dolga, okovana palica, ki je imela zgo-

DANILO GORINSEK:

Prvi april

Danes muc beži pred miško, ptiček nosi poljšo hiško, polžek v gozdu žvrgoli, poje pujs: Kikiriki.

Ovca pase zdaj volkove, riba kakor lev nam rjove, ververica v zemlji spi, krt po drevju se podi.

Ta poskočnica vesela ni — prisežem! — laž debela, niti coper zlobnih vil, to le — prvi je april!

mogel prenašati, če bi jo videl hoditi z drugimi moškimi! Ljubosumen človek sem . . .«

»Ali želite, da kaj sporočimo vaši ženi?« ga je potem vprašal novinar.

»Recite ji, naj mi piše, naj mi javi svoj novi naslov, naj me obvesti o vsem, saj sem njen mož! Predvsem pa ji recite, da se dobro počutim in da bom doživel sto let.«

Ko so Sonji vse to povedali, je dejala: »Srečen on! Naj živi, saj mi nič noče . . .«

Sarah Ross — Sonia Romanoff je, vse kaže, uspela v svojih načrtih. Kmalu nato je v Španiji posnela western z Van Heflinom, nato je odšla v Severno Ameriko. Na vprašanje, če se ji njeno dejanje ne zdi nemoralno, je odvrnila, da se ima za pošteno; potrebovala je moža za uresničitev svojih načrtov in priskrbeli si ga je. To je vse.

Režim pri jedi. — Jaka se ne počuti dobro in gre k zdravniku. Ta mu po pregledu pravi: »Veste, ne smem vam skrivati: prehud krvni pritisk imate in je nevarnost, da vas zadene kap. Od danes naprej morate držati strog režim pri jedi: samo sadne sokove, popečeno meso brez maščobe in nekuhane reči.« Jaka, ki ima odličen tek pri jedi, vpraša zdravnika. »Prav, gospod doktor! Ali moram to, kar pravite, jemati pred jedjo ali po jedi?«

v roki, »vzemi šest strežnikov in odvedi tujsca v gostinec. Poskrbi za njiju konje in meze ter glej, da spremstvo ne pogrēši ničesar. Daj jima drugo obleko, ako se želite preobleči; pazi, da jima zakurijo ter prineso vode za umivanje, vina in piva; ukaži kuharjem, naj naredo večerjo boljšo, kolikor morejo v naglici, in reci, naj jo dajo, kakor hitro sedeta tujsca za mizo. Povej jima, Hundibert, da bi ju Cedric sam pozdravil, a da mu zaobljuba brani stopiti gostom, ki niso iz rodu saških kraljev, dalj naproti nego tri korake izpred svojega daisa. Hodi in glej, da jima skrbno postrežejo; naj ne porečeta v svoji ošabnosti, da se je pokazal saški neotesanec skopuha in siromakal«

Dvornik je odšel s peščico slug, da bi izvršil gospodarjevo povelja. »Prior Aymer!« je ponovil Cedric, gledaje na Oswald; »to je, če se ne motim, brat Gileasa Maulevererja, ki je zdaj lord v Middlehamu?«

Oswald je spoštljivo pokimal. »Njegov brat sedi na posestvu rodu, ki je boljši od njegovega, in si krivično prisvaja dediščino Ulfgarja Middlehamskega; toda kateri nommanski lord ne dela tega? Pravijo, da je prior vesel in svobodomiseln svečenik, ki sta mu vinska čaša in lovski rog ljubša od zvonca in mašne knjige; prav, le naj pride, dobrodošel mi je. Kako praviš, da se zove templjar?«

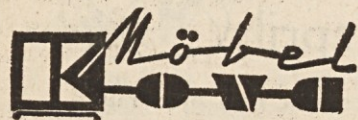
»Brian de Bois-Guilbert.«

»Bois-Guilbert?« je rekel Cedric z zamisljenim dokazujočim glasom plemiča, ki živi neprestano med podrejenimi ljudmi; zdelo se je, da govori bolj sebi nego svoji okolici. »Bois-Guilbert? Glas tega imena se je raznesel daleč, v dobrem in v zlem. Pravijo, da je izmed najhrabrejših v svojem redu, a tudi omadeževan z vsemi templjarskimi grehi: ošaben, prevzetan, okrut in pohoten; trdosrčen, ki se ne boji ne svetá ne roke božje. Tako pripovedujejo tisti — saj dosti jih ni! — ki so se vrnili iz Palestine. — Nu, prav; noč je kratka; tudi on naj

»Obljube, dični franklin — dovolite, da rečem rajši 'dični than', čeprav je ta naslov zastarel — obljube je treba izpoljevati,« je rekel opat. »Obljube so vezi, ki nas spajajo z nebom; vrvi so, ki vežejo žrtev na oltar; zato jih moramo spoštovati, razen ako bi naša sveta mati Cerkev razsodila drugače. Kar se pa jezika tiče, se jako rad pogovarjam v narečju svoje častite babice Hilde Middlehamske, ki je umrla na glasu malone tako velike svetosti kakor njena soimenica, blagoslovljena sveta Hilda Whitbyjska, Bog bodi milosten njeni duši!«

(Dalje prihodnjic)

GAST 70 GAST 70 GAST 70 GAST 70 GAST 70 OD 4. APRILA DO 12. APRILA

Razstavna dvorana-Razstavno stojišče
101 102 103

Obiščite nas in se informirajte!
Izdelali smo za Vas nov program

VILLACH - BELJAK, Gerbergasse 6

GAST 70 GAST 70 GAST 70 GAST 70 GAST 70 OD 4. APRILA DO 12. APRILA

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 5. 4.: 07.00-07.30 Duhovni nagovor - S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. - PONEDELJEK, 6. 4.: 13.45-14.30 Informacije. - Za našo vas. - TOREK, 7. 4.: 13.45-14.30 Informacije. - Mali recital. - Športni mozaik. - SREDA, 8. 4.: 13.45-14.30 Informacije. - Narodno-zabavni ansambli. - Kaj lahko postanem? (Pogovor o izbiri poklica). - ČETRTEK, 9. 4.: 13.45-14.45 Informacije. - Slovenske ljudske pesmi v priredbah Josipa Pavčiča in Danila Švare pojejo Janez Kampuš, Ilena Bratuž-Kacjan in Eva Novšak-Houška. - Našim malim poslušalcem. - PETEK, 10. 4.: 13.45-14.45 Informacije. - Gojmir Krek: Iz popotne torbe. - Živo srečanje (Valentin Polanšek: Humoreska). - SOBOTA, 11. 4.: 09.00-10.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

SOBOTA, 4. aprila: 15.00 Drugi mednarodni jazz festival - 16.00 Za otroke od 6. leta dalje: „Kost“ - 16.05 Daktari - 16.55 Za družino: Literatura na dolgi plošči - 17.30 Sestanek za „vas“ - 18.00 Tedenski magazin - 18.20 „Cirkus punčk“, lahko noč za najmlajše - 18.25 Kulturne aktualnosti - 18.50 Dober večer v soboto... želi Heinz Conrads - 19.16 ORF danes zvečer - 19.30 Čas v sliki - tedenski komentar Huga Portischa - 20.06 Šport - 20.15 „Poželi si kaj“ - 21.45 Šport - 22.15 Čas v sliki - 22.30 „Warlock“, film iz Divjega zahoda.

NEDELJA, 5. aprila: 15.30 Za mladino od 11. leta dalje: „Moj prijatelj Flicka“ - 15.50 Za mladino od 14. leta dalje: Jazz - 16.40 Stik, mladinska oddaja - 16.55 Za družino: „Kolono“, pustolovščina cirkuške dinastije - 18.00 Otto Schenk bere iz romana Ludwiga Thomaja: „Zgodbe navihancev“ - 18.25 „Cirkus punčk“, lahko noč za najmlajše - 18.30 Eggenbergerjev glasbeni koledar za „april“ - 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna - 19.30 Šport - 20.10 Beseda v nedeljo zvečer - 20.15 „Sam s seboj“, igra - 22.05 Čar glasu - Mario del Monaco - 22.40 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 6. aprila: 18.00 Mi - Inntal - 18.20 „Cirkus punčk“, lahko noč za najmlajše - 18.25 Podoba Avstrije - 18.50 Družina Feuerstein - 19.16 ORF danes zvečer - 19.30 Čas v sliki - 20.06 Šport - 20.15 FBI „Atentat na Midpacific“ - 21.00 Poštni predal 7000 - 21.15 Šport - 22.15 Čas v sliki.

TOREK, 7. aprila: 18.00 Walter in Connie: tečaj angleškega jezika - 18.20 „Cirkus punčk“, lahko noč za najmlajše - 18.25 Kulturne aktualnosti - 18.50 Sodnik na Divjem zahodu: „Sodnik v sili“ - 19.16 ORF danes zvečer - 19.30 Čas v sliki - 20.06 Šport - 20.15 Vaš nastop, prosim. Gledališka oddaja - 21.05 Veliki zvonec. Satirično-zabavna oddaja z glasbo - 22.20 Čas v sliki.

SREDA, 8. aprila: 10.00 Televizija v šoli: tečaj francoščine - 10.30 Zvok iz človeške roke - 11.00 Program za delavce: „Lepote noči“ - 12.20 Šport - 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: „Vreča polna dukatov“ - 17.15 Za otroke od 11. leta dalje: Mednarodni mladinski magazin - 17.35 Lassie, zgodba o psu - 18.00 Tečaj francoskega jezika - 18.20 „Cirkus punčk“, lahko noč za najmlajše - 18.25 Podoba Avstrije - 18.50 Ljubi stric Bill - 19.16 Večerni program - 19.30 Čas v sliki - 20.06 Šport - 20.15 Panorama - 21.15 „Jezdeci“, klasična komedija - 23.00 Čas v sliki.

TELEVIZIJA LJUBLJANA

PETEK, 3. 4.: 9.35 TV v šoli - 11.00 Angleščina - 14.45 TV v šoli (ponovitev) - 16.10 Osnove splošne izobrazbe - 17.45 David Copperfield - nadaljevanje - 18.15 Obzornik - 18.30 Jazzportret - 19.00 Mozaik - 19.05 Svet na zaslonu: Dve Nemčiji - 20.00 TV dnevnik - 20.30 3-2-1 - 20.35 Obtožujem - ameriški film - 22.15 Malo jaz, malo ti - 23.30 Poročila.

SOBOTA, 4. 4.: 9.35 TV v šoli - 11.00 Osnove

izobrazbe - 11.30 Oddaja za prosvetne delavce - 17.45 Obzornik - 18.50 Narodna glasba - 18.20 A. Kovačič: Pravdač - nadaljevanje - 19.15 Mozaik - 19.20 Sprehod skozi čas - 20.00 TV dnevnik - 20.30 3-2-1 - 20.35 Zabavno glasbena oddaja - 21.35 Rezervirano za pisanke - 21.50 Geminus - serijski film - 22.40 TV kažipot - 23.00 Poročila - 23.05 Glasbena medigra - 23.30 šahovski komentar.

NEDELJA, 5. 4.: 9.25 Poročila (JRT) - 9.30 Po domače z ansambлом Borisa Franka - 10.00 Kmetijska oddaja - 10.45 Mozaik - 10.50 Otroška matineja: David Copperfield, Risanka - 11.35 TV kažipot - 11.40 Športno popoldne - 14.40 Evropsko prvenstvo v namiznem tenisu - 16.50 Nove melodije - 18.10 Zgodba o Colditzu - angleški film - 20.00 TV dnevnik - 20.30 3-2-1 - 21.35 Videofon - 21.50 Športni pregled - 22.25 Šahovski komentar.

PONEDELJEK, 6. 4.: 9.35 TV v šoli - 10.30 Angleščina - 11.00 Osnove splošne izobrazbe - 16.10 Francoščina - 17.50 L. F. Baum: Čarovnik iz Ozza - III. (JRT) - 18.15 Obzornik - 18.30 Od zore do mraka: Graničarji - oddaja TV - 19.00 Mozaik - 19.05 Muzikorama - zabavno glasbena oddaja - 20.00 TV dnevnik - 20.30 3-2-1 - 20.35 J. Genet: Služkinji - TV drama - 21.30 Monitor - 22.20 Poročila in posnetek šahovskega komentiranja.

TOREK, 7. 4.: 9.35 TV v šoli - 10.30 Ruščina - 11.00 Osnove splošne izobrazbe - 16.10 Angleščina (do 16.40) - 17.15 Veselje v glasbi: Kaj je impresionizem - 18.15 Obzornik - 18.30 Torkov večer z Jožetom Kampačem in pevci - 19.00 Mozaik - 19.05 Zakaj se otrok obotavlja - Sodobna vzgoja - 19.30 Industrijsko oblikovanje - 19.45 Kako uporabljamo Slovar slovenskega knjižnega jezika - 20.00 TV dnevnik - 20.45 3-2-1 - 20.50 Velika imena sodobnega filma: A. Astruci: Njeno življenje - francoski film - 22.20 Veselje v glasbi: Genij Paula Hindemitha - 23.15 Poročila in šahovski komentar.

SREDA, 8. 4.: 9.35 TV v šoli - 11.00 Osnove splošne izobrazbe - 17.15 Trapollo HH 33 - nadaljevanje - 18.00 Nogomet Jugoslavija-Avstrija - prenos - 18.45 Obzornik - 18.50 Propagandna oddaja - 19.00 Nadaljevanje nogometnega prenosa - 20.00 TV dnevnik - 20.30 3-2-1 - 20.35 Teh naših petdeset let - 22.05 Ples skozi svet: Dvoboj - 22.30 Poročila - 22.35 Evropsko prvenstvo v namiznem tenisu.

ČETRTEK, 9. 4.: 9.35 TV v šoli - 10.30 Nemščina - 10.45 Angleščina - 11.00 Francoščina - 16.10 Osnove splošne izobrazbe - 17.50 Tiktak: Čudežni čopič - 18.00 Glasbeni Ciciban: Pustni torek - 18.15 Obzornik - 18.30 Zgodbe s potovanj - 19.00 Mozaik - 19.05 Enkrat v tednu - 19.20 Košarkarski finale za pokal prvakov - 20.00 TV dnevnik - 20.30 3-2-1 - 20.35 Henry James: Portret neke gospe - TV nadaljevanje - 21.20 Pariški mozaik - III. oddaja - 21.50 Zgodbe za vas - serijski film - 22.15 Poročila.

»GOST 70« V CELOVCU

Dne 4. aprila bodo odprli na celovškem velesejnu razstavo pod geslom »GOST 70«.

Ravnateljstvo sejma je prepričano, da bo ta razstava, ki jo letos prirejajo drugič, bolje uspela kot lani, saj je tudi več razstavljalcev. Novost letošnje razstave je »razstavni hotel«. Letos so zgradili tudi novo halo; posebnost le-te je jeklena konstrukcija in jo lahko postavijo v enem dnevu.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

PETEK, 3. aprila, ob 19.30 Baletni večer: Chr. W. Gluck: Don Juan; Joh. Strauß: Ples gojencev oficirske šole; Leonard Bernstein: Fancy Free. - SOBOTA, 4. aprila, ob 19.30 Franz Lehar: Carjevič (opereta). - NEDELJA, 5. aprila, ob 15. uri: Jan Makarius: Tri bele puščice (Indijanska pravljica). - SREDA, 8. aprila, ob 19.30 Günter Grass: Pred tem (drama). - ČETRTEK, 9. aprila, ob 19.30 Frederick Loewe: My Fair Lady (musical - premiera).

Sadna drevesca in jagodičje vseh plemen oddaja domača drevesca in najboljše jabolčno sadje, MARKO POLZER, Vazar pr št. Vidu, Podjuna

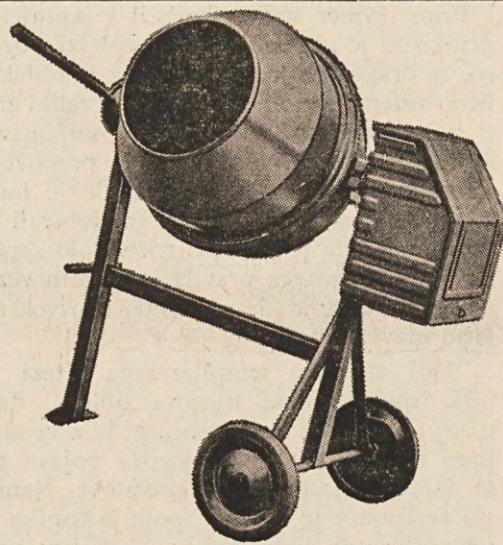
Josef Keuschnigg

KLAGENFURT
Heuplatz 6
Tel. 04222-82717

SAMEN- UND BLUMENZWIEBEL-GROSSHANDLUNG

Wir liefern sämtliche Gemüse-, Blumen- und landwirtschaftliche Samen, Blumenzwiebeln, Schädlingsbekämpfungsmittel, Gartendünger, Futtermittel, Gartengeräte, Rasenpflegemaschinen u. a.

ZUSTELLUNG - POSTVERSAND - HAUPTKATALOG 1970 GRATIS

Za dom in hišo
ALKO-mčalnike 80 l
z motorjem 220 ali 380 V

S 2.200.-

+ 1 samokolnica z originalnim krogličnim ležajem, vse skupaj samo

S 2.590.- z garancijo!

Hitro dostavlja po vsej Koroški
KAUFHOF - VELETRGOVINA

VALENTIN in ANGELA Blažej

PLIBERK-BLEIBURG
Tel. 04235 - 394 (Dauerruf 302)

PRI

A & O

se kupi takooo!

Autofina
Teilzahlungsbank

Autofina -
posojilo za družine

Gotovina za vsakovrstne izdatke do 60.000 šil. do 48 mesecev od specialne banke privatnega gospodinjstva.

Autofina nudi več:

Upoštevanje želja posamezniku pri posojilu - zaupna uslužnost do odjemalcev - ugodne posojilne pristojbine - brez posredovalnih stroškov.

Autofina -
banka z odplačevanjem na obroke

CELOVEC-KLAGENFURT
Viktringer Ring 41, tel. 84 8 55
BELJAK-VILLACH
Nikolaiplatz 2, tel. 68 60

Obiščite nas, kličite nas po telefonu ali zahtevajte s pošto dopisnico »ponudbo posojila s prospektom«.

KUPUJTE V TVRDKAH
KI OGLAŠUJEJO V NAŠEM LISTU